

16. Maj 2018

Analyse af Arbejdsskadesikringslovens personkreds med særligt fokus på områder uden for det egentlige ansættelsesområde

An analysis of the beneficiaries of the Worker's Compensations Act, with a special focus on areas outside of the actual employment area

Kasper Rathenburg Hansen

Titelblad:

Titel: Analyse af Arbejdsskadesikringslovens personkreds med særligt fokus på områder uden for det egentlige ansættelsesområde

Engelsk Titel: An analysis of the beneficiaries of the Worker's Compensations Act, with a special focus on areas outside of the actual employment area

Studieretning: Jura

Retsområde: Arbejdsskade

Kandidat special: Aalborg Universitet

Vejleder: Maria Fonseca

Antal sider: 46

Afleveringsdato: 16. maj 2018

Forfatter: Kasper Rathenburg Hansen

Studie nr.: 20136147

Indholdsfortegnelse

Abstract:	3
Indledning:	5
Problemformulering og afgrænsning:	5
Metode:	6
Kapitel 1: De almindelige antagelses-/ansættelsesforhold:	7
1.1: Antagelsesforholdet:	8
1.2: Følge af arbejdet eller de forhold arbejdet foregår under	10
1.2.1: Befordring til og fra arbejdet:	11
1.2.2: Færdsel/ophold på arbejdspladsen	12
1.2.3: Ærinder og andre handlinger der ligger uden for ens arbejdsopgaver:.....	15
Kapitel 2: Håndsrækninger:	18
2.2 Håndsrækninger: Erhverv	21
2.3 Håndsrækninger: Privat	23
Kapitel 3: Sociale- og private forhold der medfører en arbejdsulykke.....	26
Kapitel 4: Skader som følge af naturfænomener:	29
Kapitel 5: Redning af menneskeliv	32
Konklusion:	40
Litteraturliste:.....	43
Domsliste:	43
Principafgørelser:	43
Øvrige afgørelser:	44
Love og bekendtgørelser:.....	44
Forarbejder:.....	44
Vedhæftede bilag:	44
Dokumentation for antal anslag:	45

Abstract:

The aim of this master's dissertation is to make an analysis of the beneficiaries of the Worker's Compensations Act. This analysis will aim to cover both the actual employments, and the situations that lie outside of an actual employment.

The dissertation starts by looking at what parameters must be present, for a person to be part of the regular beneficiaries of the Worker's Compensations Act. The act states that, for a person to be compensated for a work injury, they must be engaged by an employee, and the injury must be caused by the work or the conditions under which the work has been carried out. Case law shows that engagement does not require an actual employment, also the Act states that any work is covered, whether it is short term, long term, paid or unpaid. In theory even, a silent acceptance from the employer can be enough to make a person a beneficiary. For an injury to be caused by the work, this seems to only require any kind of connection between the work a person has been engaged to do, and the injury. Purely private actions and errands has no connection to the work, and thus injuries caused during these are not covered by the Worker's Compensations Act. Where a person is doing the work, he has been engaged to, it depends quite a lot on the persons tasks whether the injury can be considered caused by the work or the conditions under which the work is carried out.

The dissertation also looks at what parameters must be present for a helping hand to be covered. This is divided into helping hands to private persons and helping hands to commercial persons. For commercial persons case law shows that the help must be necessary, and there must be talk of an actual work performance. Also, the help must be pressing, if the employer has taken measures to assure that his employees can call for assistance, the situation must be quite pressing for help to be necessary.

Whether injuries caused by personal conditions such as a person fainting while at work is also covered. Here the bearing point is if there have been injuries more than what normally follows from fainting, e.g. dizziness. Injuries that goes beyond this will usually be covered, e.g. when a person faints and hits his head on the floor and gets a concussion. The concussion will be covered by the Act, but the faint itself cannot be covered.

The Worker's Compensations Act also covers people who get injured while trying to save life, when this isn't their work. The Act covers people who saves like while at work, without it being their actual work, and people who get injured saving life without being work at all. The first is the situation where a person is doing his usual job, and someone gets in a life-

threatening situation, and the person gets injured trying to save them. Case law shows that the life-threatening situation must not be caused or have such a connection to the persons job, that it can't be divided from the persons job. This could be where a person gets in a life-threatening situation just outside the persons workplace, and he runs to help and gets injured. The other situation is where a person who is not on their job, gets injured trying to save another person's life. Case law shows that there must be a life-threatening situation present, and the attempt must be necessary and a viable try at helping. However, it must be enough that the person trying to help has a good reason to believe there is a dangerous situation.

Indledning:

Mange mennesker har et arbejde, for at tjene de penge der er nødvendige for at leve.

Alle mennesker er i større eller mindre grad i risiko, for at komme ud for enten en ulykke eller sygdom der gør, at de ikke længere kan arbejde, eller kun kan arbejde i et mindre omfang end tidligere. I et sådant tilfælde, står man til at miste sit livsgrundlag, enten i en kortere periode eller for nogles tilfælde resten af livet.

Alt arbejde indebærer risiko for skader, nogle arbejdsopgaver har en større risiko for fysiske skader end andre, men selv kontorarbejde kan indebære en fare for skader eller udviklingen af erhvervssygdomme.

Som samfund har man valgt, at alle skal være sikrede imod at miste deres livsgrundlag på grund af skader eller sygdom der sker som en følge af det arbejde de udfører. Derfor er der en pligt for arbejdsgivere til at tegne en forsikring der sikrer arbejdsgiverens ansatte.¹

Et af de første skridt på vejen, til at finde ud af om noget er en arbejdsskade, er at finde ud af hvorvidt personen der er kommet ud for en skade eller sygdom, er omfattet af personkredsen i Arbejdsskadesikringsloven. Såfremt den person der har anmeldt en skade ikke er omfattet af personkredsen kan man allerede der afvise skaden som værende en ulykke eller erhvervssygdom omfattet af loven.

Det er derfor relevant at, undersøge hvor grænserne for personkredsen i Arbejdsskadesikringsloven går og hvilke parametre der spiller ind i bedømmelsen af hvorvidt en person er omfattet af personkredsen. Specielt i forhold til de forhold der er blevet lagt ind under loven, uden de nødvendigvis foregår som en del af en persons arbejde eller i forbindelse med det, dette drejer sig om sagerne omkring redning af menneskeliv.

Problemformulering og afgrænsning:

Der vil blive foretaget en analyse af hvilke parametre der skal være tilstede for at være omfattet af Arbejdsskadesikringslovens personkreds. Denne analyse vil tage udgangspunkt i lovens personkreds, med et fokus på de områder der falder uden for det egentlige ansættelsesområde, herunder redning af menneskeliv.

Bestemmelsen om redning af menneskeliv i Arbejdsskadesikringslovens § 4, stk. 2, nr. 3 og 4 er klar omkring de tilfælde hvor der ikke er tvivl om hvorvidt en situation er livstruende og den handling der udføres er nødvendig og et adækvat forsøg på redning af menneskeliv. Der

¹ Jf. Arbejdsskadesikringslovens § 49, stk. 1.

vil blive set på hvilke parametre der skal være til stede for at kunne anerkende redning af menneskeliv som arbejdsskader.

Derudover vil der blive set på hvornår håndsrækninger kan være omfattet af Arbejdsskadesikringslovens personkreds, samt hvornår skader som følge af personlige forhold og naturfænomener kan anerkendes.

Arbejdsskadesikringsloven kan også dække selvstændige erhvervsdrivende, medarbejdende ægtefæller og fosterskader, jf. Arbejdsskadesikringslovens § 2, stk. 3, 5 og 6. Disse vil dog ikke blive behandlet i denne analyse.

Metode:

Der vil i denne undersøgelse blive anvendt en rets dogmatisk metode. Det er altså gældende ret der vil blive undersøgt.

Den primære retskilde er loven, undersøgelsen tager derfor sit udgangspunkt i Arbejdsskadesikringsloven, da det er her bestemmelserne om personkredsen findes.

Der vil blive foretaget en analyse af retspraksis på området.

Ankestyrelsen er rekursinstans i klagesager fra Arbejdsmarkedets erhvervs sikring.² En del af praksis på området, er derfor Administrative afgørelser.

Som andre sager kan sager om arbejdsskadesikringsloven personkreds indbringes for domstolene. Der foreligger derfor også domstols praksis på området.

Disse retskilder har ikke den samme retskildemæssige værdi.

Loven har den højeste retskildemæssige værdi, da afgørelser skal træffes ud fra lovens bestemmelser og loven er udtryk for hvad lovgiver har bestemt på området.

De øvrige retskilder kan anvendes når man skal fortolke loven, da loven ikke oplister alle de mulige scenarier og løsningen på hver enkelt tvist der ville kunne tænkes at opstå.

Forarbejderne til loven kan anvendes til at undersøge hvad lovgivers tanker og formål var, da loven blev indført.

² Jf. Arbejdsskadesikringslovens § 44, om at klager over Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring kan indbringes for Ankestyrelsen

Derudover er der de to former for praksis der kan inddrages; administrativ praksis og domstolspraksis. Disse har ikke samme retskildemæssige værdi i forhold til fremtidige tvister.

Ankestyrelsens administrative praksis, binder Ankestyrelsen og Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i fremtidige afgørelser, og de har derfor en retskildemæssig værdi i forhold til disse instanser. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kan ikke gå imod afgørelser truffet af Ankestyrelsen, da denne er rekursinstans og kan omgøre afgørelser fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.

Derimod er Domstolene ikke bundet af administrativ praksis, da administrative afgørelser kan indbringes for domstolene. Domme har derfor en højere retskildemæssig værdi end administrativ praksis, da Ankestyrelsen må indordne sig under afsagte domme. Domme fra Højesteret er derfor den praksis der har den højeste retskildemæssige værdi, da denne kun vil kunne blive omgjort ved at Højesteret selv laver et praksisskifte i fremtiden.

Kapitel 1: De almindelige antagelses-/ansættelsesforhold:

Arbejdsskadesikringslovens bestemmelser om personkredsen findes i §§ 2-4.

Bestemmelserne oplister de forskellige muligheder der er for at være omfattet af lovens personkreds. Herefter må det bedømmes hvorvidt en person der er kommet ud for en skade, kan være omfattet af en af bestemmelserne.

Formålet med Arbejdsskadesikringsloven er at yde erstatning eller godtgørelse for arbejdsskader, enten til den tilskadekomne selv eller til de efterladte efter denne.³

En person der kommer til skade, enten ved en ulykke eller ved udviklingen af en erhvervssygdom, under udførelsen af det arbejde som vedkommende er antaget til, vil være omfattet af personkredsen.⁴

Spørgsmålet er derfor hvornår der foreligger et ansættelsesforhold der medfører, at en person er sikret af arbejdsskadesikringsloven, samt hvornår et forhold kan anses for at være sket som følge af arbejdet eller de forhold arbejdet er foregået under.

Dette kan deles op så der først ses på hvorvidt der foreligger et antagelsesforhold, og derefter

³ Jf. Arbejdsskadesikringslovens § 1, stk. 1.

⁴ Jf. Arbejdsskadesikringslovens § 2, stk. 1, jf. § 5.

hvorvidt et forhold må anses for at være sket som følge af arbejdet eller de forhold arbejdet er forgået under.

1.1: Antagelsesforholdet:

I mange tilfælde vil det være klart om der foreligger et antagelsesforhold imellem arbejdsgiver og arbejdstager. I almindelige ansættelsesforhold er der sjældent tvivl om hvorvidt arbejdstageren er ansat det pågældende sted, man har i disse tilfælde en ansættelseskontrakt der fortæller hvornår et antagelsesforhold er begyndt.

Et antagelsesforhold anses for ophørt, såfremt en arbejdstager bortvises fra arbejdspladsen. Dukker en ansat op på arbejdspladsen efter en bortvisning vil vedkommende ikke være sikret efter Arbejdsskadesikringslovens regler, såfremt der sker en ulykke.⁵

Et almindeligt ansættelsesforhold vil også anses for ophørt med udgangen af en opsigelsesperiode. Skulle en opsagt arbejdstager efterfølgende møde op på arbejdspladsen, vil vedkommende derfor ikke være omfattet af Arbejdsskadesikringslovens regler.

Der vil i de fleste tilfælde heller ikke være de store problemer i at afgøre om en arbejdstager er blevet opsagt eller bortvist, da dette typisk gøres skriftligt. Hvor der ikke umiddelbart er et skriftligt bevis for en opsigelse eller bortvisning, er dette dog et ansættelsesretligt spørgsmål, der ikke vil blive behandlet yderligere her.

Der er i Arbejdsskadesikringsloven ikke noget krav om, at aftaler om antagelsesforhold skal være udtrykkelige skriftlige eller mundtlige aftaler. En interessant problemstilling er derfor hvorvidt en stiltiende accept kan danne baggrund for et antagelsesforhold.

Det må uden tvivl være tilfældet hvor der er tale om en opfordring fra arbejdsgiver til at hjælpe, eller udføre et stykke arbejde og modtageren af opfordringen vælger at udføre hjælpen eller arbejdet uden at give en mundtlig eller skriftlig accept.

Der vil i så fald foreligge en stiltiende accept, der kommer til udtryk, ved at hjælpen eller arbejdet udføres og der vil som udgangspunkt tilfælde ikke være nogen tvivl om hvorvidt der foreligger en accept, der kan danne baggrund for et antagelsesforhold. Såfremt modtageren af opfordringen ikke ønsker at yde hjælpen, kan vedkommende blot undlade.

Hvor det er arbejdsgivers accept der er stiltiende, vil situationen ikke være så ligefrem. For at der kan være tale om en accept fra arbejdsgiver, må det kræve at arbejdsgiveren er bekendt med, at der udøves hjælp af en person der ikke er i et direkte antagelsesforhold med

⁵ Ankestyrelsens principafgørelse U-12-02

arbejdsgiver. De situationer hvor der vil kunne forekomme en stiltiende accept vil derfor være forholdsvist snævert.

En situation hvor arbejdsgiver må kunne anses for at være bekendt med, at en udefrakommende hjælper til, kan være hvor et barn har en avisrute, på grund af voldsomt vejr bliver kørt af en forælder i stedet for selv at komme rundt med aviserne.

En sådan situation vil ikke være utænkeligt at kunne forekomme og det må derfor antages at en arbejdsgiver er klar over dette.

Det vil dog være begrænset hvor mange situationer der kan opstå hvor arbejdsgiver kan siges at være bekendt med at udefrakommende hjælper til eller udfører arbejde for ham, som kan føre til at der gives stiltiende accept.

Stiltiende accept må dog antages at være tilstrækkeligt i de situationer det kan opstå, dette stemmer også overens med Mikael Kielbergs opfattelse i den kommenterede Arbejdsskadesikringslov.⁶ Kielberg anfører samtidig, at der må være tale om arbejdssituationer der medfører, at bistanden er nødvendig.⁷

Såfremt en forælder alene kører sit barn rundt på sin avisrute af dovenskab, bør dette altså ikke medføre, at forælderen kan komme ind under personkredsen som følge af stiltiende accept. Skyldes det derimod så voldsomt vejr, for eksempel, kraftig regn og stormvejr, der ville gøre, at aviserne slet ikke kommer ud uden bistand fra forælderen, må det kunne medføre at forælderen kan bringes ind under personkredsen som følge af stiltiende modtagelse af bistanden. I Ankestyrelsens principafgørelse U-16-99, blev en mor der hjalp datteren med at levere aviser fordi datteren var kommet for sent op og aviserne ellers ikke ville komme ud til tiden, anset for omfattet af personkredsen. Afgørelsen omfatter håndsrækninger, men Ankestyrelsen bemærker i afgørelsen, at det også vil kunne gøre sig gældende i længerevarende arbejdsforhold hvor arbejdsgiver stiltiende accepterer, at den ansatte får hjælp af andre.

Stiltiende accept er en interessant teoretisk problemstilling, men da den har et meget begrænset anvendelsesområde, vil det ikke blive behandlet nærmere her. Problemstillingen omkring stiltiende accept lægger sig samtidig op ad problemstillingen omkring håndsrækninger, der vil blive gennemgået i kapitel 2.

Det arbejde der udføres for, at der kan være tale om et antagelsesforhold kan være såvel varigt som midlertidigt. Selv en enkeltstående arbejdsopgave der forholdsvist hurtigt vil være

⁶ Mikael Kielberg, Arbejdsskadesikringsloven, 6. kommenterede udgave, 2016, Karnov Group, s. 79

⁷ Mikael Kielberg, Arbejdsskadesikringsloven, 6. kommenterede udgave, 2016, Karnov Group, s. 79

løst, vil som udgangspunkt være nok til at en person kan være omfattet af personkredsen. Dette følger direkte af formuleringen i Arbejdsskadesikringslovens § 2, stk. 1., hvor der har følgende ordlyd:

”Personer, der ansættes til at udføre arbejde her i landet for en arbejdsgiver, er berettigede efter denne lov, jf. §§ 5-7. Arbejdet kan være lønnet eller ulønnet og kan være varigt, midlertidigt eller forbigående.”

Ud fra bestemmelsen kan det også ses, at det ikke har betydning hvorvidt der er tale om lønnet arbejde. Frivilligt arbejde vil derfor også kunne være omfattet.

Det afgørende for om der foreligger et antagelsesforhold, vil derimod være hvorvidt den ene af parterne kan anses for at være en arbejdsgiver for den anden. Der skal altså være en overunderordensforhold. Der må derfor i forholdet være en der har en vis bestemmelsesret over det arbejde der skal udføres, for eksempel, hvad der skal udføres. Eller en instruktionsbeføjelse over den part der udfører arbejdet. Det er i Ankestyrelsens principafgørelse U-12-02 fastslået at, etableringen af et antagelsesforhold er et bærende punkt, samt at en efterfølgende udbetaling af løn ikke har betydning. I afgørelsen er der tale om en kvinde der er blevet bortvist fra sin arbejdsplads, hun er derfor ikke længere i et antagelsesforhold og arbejdsgiveren har ikke længere nogen instruktionsbeføjelse over hende. Afgørelsen illustrerer også at løn er uvæsentlig for antagelsesspørgsmålet, da det ikke tillægges betydning at, arbejdsgiver har udbetalt kvinden løn efter bortvisningen.

De afgørende parametre for hvorvidt der foreligger et antagelsesforhold, er altså, at der foreligger en aftale om antagelsen mellem parterne, samt at den ene part kan anses for at være en arbejdsgiver med en vis bestemmelsesret og instruktionsbeføjelse over den anden part. Dette stemmer også overens med Mikael Kielbergs konklusion i den kommenterede Arbejdsskadesikringslov.⁸

1.2: Følge af arbejdet eller de forhold arbejdet foregår under

Som nævnt overfor under kapitel 1, er et antagelsesforhold ikke nok til at bringe en person ind under Arbejdsskadesikringslovens personkreds. For at en person der er blevet udsat for en ulykke eller erhvervssygdom kan være omfattet af personkredsen i

⁸ Mikael Kielberg, Arbejdsskadesikringsloven, 6. kommenterede udgave, 2016, Karnov Group, s. 81

Arbejdsskadesikringsloven, skal det være sket som følge af arbejdet, eller de forhold arbejdet er foregået under.⁹

Det er derfor interessant på at se hvad dette indebærer.

Som med antagelsesforholdet vil der være en del situationer hvor der ikke er tvivl om, at en skade er opstået som en følge af arbejdet eller de forhold det er foregået under. I de situationer hvor en maskinarbejder for eksempel kommer til skade på den maskine han er ansat til at udføre arbejde på, og det foregår inden for den normale aftalte arbejdstid, vil der ikke være tvivl om, at det er en følge af arbejdet. Der vil selvfølgelig kunne være tale om egen skyld fra den der kommer til skade, men dette falder uden for denne analyses område, og det vil derfor blive antaget, at der ikke foreligger egen skyld.

Det vil ikke være alle situationer eller faggrupper hvor man det vil være lige til, at konstatere at en opstået skade er sket om følge af arbejdet eller arbejdets forhold. Der kan forekomme gråzoner hvor arbejdet grænser op til, at man har fri, eller møder på arbejde.

1.2.1: Befordring til og fra arbejdet:

Efter dansk ret er man som udgangspunkt ikke omfattet af Arbejdsskadesikringsloven når man er på vej til eller fra sin arbejdsplads.¹⁰ Dette er også tilfældet i Ankestyrelsens principafgørelse U-7-89, hvor en skade sket under befordring fra arbejdet og hjem ikke blev anset for en arbejdsskade I begrundelsen anførtes det at arbejdsgiver ikke havde indflydelse på risikoen tilskadekomnes færden foregik under, og det havde ikke betydning at der blev betalt løn under transporten.

Udgangspunktet er dog i nogle tilfælde modificeret og i konkrete tilfælde kan befordring til eller fra arbejdspladsen være omfattet af Arbejdsskadesikringsloven. De tilfælde hvor udgangspunktet fraviges er oplistet i §§ 3 og 4 i Bekendtgørelse nr. 1605, af 9. december 2016 om arbejdsskadesikring under befordring til og fra arbejde.¹¹

Efter § 3 i Bekendtgørelsen om arbejdsskadesikring under befordring til og fra arbejde, vil skader der opstår under befordringen kunne være dækket såfremt det konkret må vurderes at være i virksomhedens/arbejdsgivers interesse. Bestemmelsen nævner derudover nogle elementer der taler for, at det har været i virksomhedens interesse, f.eks. hvor denne har en

⁹ Jf. ordlyden af Arbejdsskadesikringslovens § 5.

¹⁰ Jf. § 1, i Bekendtgørelse nr. 1605, af 9. december 2016 om arbejdsskadesikring under befordring til og fra arbejde.

¹¹ Herefter benævnt Bekendtgørelsen om arbejdsskadesikring under befordring til og fra arbejde.

økonomisk gevinst, har tilrettelagt befordringen, eller der transporteres reservedele eller lignende.

I § 4 i samme bekendtgørelse, oplistes yderligere situationer hvor skader der opstår vil være sikret efter Arbejdsskadesikringsloven. Dette er for eksempel når der under befordringen udføres ærinder for arbejdsgiver der medfører afvigelser fra arbejdstagerens sædvanlige rute. Hvor et ærinde udføres på vej hjem fra arbejdspladsen er arbejdstager sikret indtil ærindet er afsluttet og hvor ærinde udføres på vej til arbejdspladsen starter sikringen ved ærindets start. Derudover vil arbejdstager der er på rådighedsvagt eller tilkaldes af arbejdsgiveren i virksomhedens interesse dækket under befordringen, jf. § 4, nr. 2 i Bekendtgørelsen om arbejdsskadesikring under befordring til og fra arbejde.

En arbejdstager vil også under en tjensterejse være sikret efter Arbejdsskadesikringslovens regler, jf. § 4, nr. 3 i Bekendtgørelsen om arbejdsskadesikring under befordring til og fra arbejde. Derudover nævner § 4, nr. 4 og 5 i samme bekendtgørelse arbejdstagere på tjensterejse, og arbejdstagere der arbejder fra eget hjem som har befordring mellem kunder eller lignende.

Det gennemgående parameter i reglerne om sikring under befordring til og fra arbejde kan her ses at være hvorvidt det sker i arbejdsgiverens interesse. Hvor det konkrete forhold kan anses for, overvejende at være i arbejdsgivers interesse vil arbejdstageren være sikret efter loven.

1.2.2: Færdsel/ophold på arbejdspladsen

Et område der ligger sig op ad befordring til og fra arbejde er ophold på arbejdspladsen eller arbejdsstedet uden for arbejdstiden. Hvor en arbejdstager kommer ud for en ulykke fordi vedkommende opholder sig på arbejdspladsen uden for sin arbejdstid vil ikke være omfattet personkredsen i Arbejdsskadesikringsloven.

Dette ses i Højesterets dom U 1988.24 H, der omhandlede en mand der var kørt med sin kollega fra byggepladsen og til virksomhedens kontor, hvor kollegaen skulle til et møde. Tilskadekomne opholdte sig udelukkende ved virksomhedens kontor for at kunne køre med kollegaen og var således ikke længere på arbejde. Han faldt ned i en smøregrav og pådrog sig en lungebetændelse han senere døde af. Det forhold at han imens han opholdt sig ved kontoret snakkede med en anden om, at der skulle udføres et reparationsarbejde på en trillebør kunne ikke tillægges betydning, da kørelejligheden med kollegaen var årsagen til han befandt sig ved virksomhedens kontor. Hans skade var derfor ikke forårsaget af arbejdet

eller forholdende arbejdet er foregået under.

At en skade skal være sket under selve arbejdets udførelse og i forbindelse med arbejdet, ses også i Ankestyrelsens principafgørelse 6-09, hvor en ansat i et varehus kundeservice kom til skade under private indkøb i en pause, ikke kunne anses for en arbejdsskade. Her var skaden sket på arbejdspladsen, hvilket dog var uden betydning, da tilskadekomne var stemplet ud på tidspunktet hvor skaden skete.

Det samme gør sig gældende for så vidt angår bortviste medarbejdere der dukker op på arbejdspladsen. Dette kan ses ud fra tidligere nævnte principafgørelse U-12-02, hvor en bortvist medarbejder dukkede op på sin tidligere arbejdsplads og kom ud for en skade der ikke kunne anerkendes som en arbejdsulykke, da hun ikke var berettiget til at befinde sig på stedet.

Ophold på arbejdspladsen er dækket så længe det er arbejdets forhold der er årsag til man er der. Dette vil i nogle tilfælde også være hvor man ikke er i gang med at udføre sit arbejde, men er på arbejdspladsen på grund af arrangementer der ikke er almindeligt arbejde. Dette må dog forudsætte der ikke er tale om helt frivillige arrangementer der ikke har med arbejdet at gøre. I en utrykt dom fra Østre Landsret (Bilag 1) blev en kvinde der opholdt sig på arbejdspladsen i forbindelse med en julefrokost anset for at være på arbejde, og omfattet af Arbejdsskadesikringslovens personkreds.¹² Derudover vil almindelig færden på arbejdspladsen som en naturlig del af arbejdsdagen også være dækket, dette kan for eksempel vær når en medarbejder går på toilettet. Dette var tilfældet i en afgørelse fra Ankestyrelsen hvor en ansat slog øjet imod en håndklædekrog da vedkommende var på badeværelset. Det var arbejdets forhold der var skyld i skaden. Ankestyrelsen lagde vægt på at der var tale om et smalt rum og toilettet placeret så tilskadekomne ikke kunne stå lige for, samt at der var tale om en krog der ikke havde været i brug længe.¹³ Skaden skyldtes derfor arbejdets forhold.

I arbejdstiden er arbejdstageren derfor beskyttet når han opholder sig på arbejdsstedet, og vil også være sikret under færden på arbejdspladsen når denne er en naturlig del af arbejdet. Når der er tale om færden på arbejdsstedet i forbindelse med arbejdsdagens afslutning må det derimod afhænge af hvornår skaden sker, om den kan anses for omfattet.

Sker en skade på vej fra ens arbejdsplads og hen til udgangen af arbejdspladsen må man være omfattet af personkredsen, sker skaden derimod herefter er man under befordring fra arbejdet, og man vil derfor som udgangspunkt ikke være omfattet.

¹² Bilag 1, s. 13

¹³ Se Bilag 2 (Håndklædekrogssagen)

Kommer man derimod til skade på vej hen til sit transportmiddel væk fra arbejde, må man være omfattet, såfremt dette kan anses for at være sket på arbejdsgiverens område. Mikael Kielberg er kommet til samme konklusion i Arbejdsskadesikringsloven med kommentarer.¹⁴ Er der derimod tale om opdeltede områder der ikke kan anses for en samlet enhed der udgør arbejdspladsens område, vil man ikke være omfattet, dette var tilfældet i Ankestyrelsens Principafgørelse, U-13-01, om en lufthavnsmedarbejder der kom til skade på offentlig vej, mellem lufthavnen og en parkeringsplads han var anvist til at anvende af arbejdsgiver. Her kunne lufthavnens område og parkeringspladsen ikke anses for at være et samlet område.

Det afhænger derfor af den helt konkrete situation, hvorvidt en skade under vej væk fra arbejdspladsen, kan anses for omfattet af sikringen, da det skal ske på arbejdspladsens område. Samtidig skal skaden opstå før man når hen til sin transport væk fra arbejdspladsen, da man her overgår til at være under befordring til eller fra arbejdspladsen.

Dette vil også være under en vis indflydelse fra arbejdsgiver, da denne har muligheden for at påvirke hvorvidt en rute hen til parkeringsforhold, for eksempel er behæftet med ujævnheder.

Nogle grupper af arbejdstagere har ikke et fast arbejdssted, som for eksempel de fleste kontoransatte eller maskinarbejdere, hvis arbejdssted vil være det kontor de er ansat ved eller der hvor den maskine de arbejder ved, er placeret. Dette er tilfældet for arbejdstagere som postbude. Et postbuds arbejdssted vil være den postrute det pågældende postbud skal varetage, eller en hjemmehjælper vil have arbejdssted hos de borgere de skal hjælpe. Sådanne medarbejdere kan komme ud for skader der også findes andre regelsæt der kan medføre erstatning. Et postbud eller en hjemmehjælper kan risikere at glide på et fortov om vinteren, hvis der ikke er ryddet sne, eller falde over et hul i fortovet.

Personer der kommer ud for en skade ved at glide på grund af manglende snerydning, vil kunne opnå erstatning på baggrund af reglerne om glatførebekæmpelse.¹⁵

Et postbud eller anden arbejdstager, hvis arbejde medfører de går på fortove, eller andre steder, vil derimod være på arbejde, og skaden vil være sket som følge af arbejdet eller de forhold arbejdet er foregået under. Postbuddet befinder sig på det sted der er glat, på grund af sit arbejde, havde han haft fri ville han ikke have befundet sig lige det sted.

Et andet eksempel på en situation hvor arbejdstagere som postbude og hjemmehjælpere kan komme ud for skader der også dækkes af andre regler, kan være hvis de bliver angrebet af en

¹⁴ Se Mikael Kielberg, Arbejdsskadesikringsloven med kommentarer, 2016, Karnov Group, s. 157 og den her nævnte afgørelse fra Direktoratet for Ulykkesforsikring.

¹⁵ Jf. kapitel 12 i Lov nr. 1537 af 21. december 2010 om private fællesveje

hund. § 8, stk. 1 i Hundeloven pålægger ejeren af en hund at erstatte skade forvoldt af hunden, såfremt en person bliver angrebet af en hund i sin fritid, vil der kunne opnås erstatning gennem denne lov. Også i en sådan situation vil et postbud, dog være på arbejde, hvorfor en skade må kunne anerkendes som en arbejdsskade, da vedkommende ikke ville være i nærheden af hunden hvis det ikke var for arbejdet. En afgørelse fra Arbejdsskadestyrelsen omhandler en lignende problemstilling. Her var der tale om en person der arbejdede med social og sundhedsarbejde blev bidt af en kat, hvilket førte til en infektion i underhuden. Vedkommende var i gang med at udføre sit arbejde, da katten bed, og var derfor omfattet af Arbejdsskadesikringslovens personkreds.¹⁶ Hvorvidt forsikringsselskabet i sådanne situationer kan søge regres mod andre på baggrund af andre regelsæt, falder uden for denne fremstilling og vil derfor ikke blive behandlet yderligere her.

1.2.3: Ærinder og andre handlinger der ligger uden for ens arbejdsopgaver:

Det kan ske at en arbejdstager udfører ærinder i løbet af sin almindelige arbejdstid, eller under udførelsen af en arbejdsopgave. Det er ovenfor under 1.2.2 gennemgået hvordan en arbejdstager der på vejen hjem fra sin arbejdsplads vil være omfattet af Arbejdsskadesikringslovens sikring når han udfører ærinder for sin arbejdsgiver.

Hvor arbejdstager udfører et ærinde for sin arbejdsgiver i løbet af arbejdstiden, må arbejdstageren derfor også være omfattet af personkredsen under ærindet.

Der må dog være tale om ærinder der enten er pålagt af arbejdsgiver, eller som er klart i arbejdsgivers interesse hvor der ikke er en direkte opfordring hertil.

Arbejdsforhold vil være underlagt en vis fleksibilitet, hvor det er naturligt det kan forekomme der pålægges at udføre ærinder og det derfor er en del af arbejdsforholdet og man derfor stadig er omfattet af reglerne.

Hvis en arbejdstager derimod løber private ærinder i arbejdstiden, vil arbejdstager ikke være omfattet under udførelsen af disse ærinder. Dette var tilfældet i den tidligere nævnte principafgørelse, 6-09, hvor en ansat i et varehus kundeservice efter aftale med arbejdsgiver handlede ind privat i arbejdstiden. Den ansatte stemplede ud mens indkøbet blev foretaget og

¹⁶ Se bilag 3 (Kattekradsesygeafgørelsen)

der var altså tale om et rent privat ærinde, hvorfor den ansatte ikke var omfattet af Arbejdsskadesikringslovens regler på skadestidspunktet.

En problemstilling der ligger sig op af ærinder er hvor en arbejdstager udfører handlinger der ikke er en del af vedkommendes arbejde. Ærinder vil typisk også være handlinger eller arbejdsopgaver der sædvanligvis ikke er en del af ens arbejdsopgaver, såfremt ens arbejdsopgaver er at løbe ærinder for sin chef, vil man være dækket eftersom det er det arbejde man er antaget til at udføre. Med handlinger der ikke er en del af ens sædvanlige arbejde menes her, handlinger udenfor ens normale arbejdsopgaver der ikke er sket på opfordring af arbejdsgiver. Hvor en arbejdstager udfører noget der ligger uden for de arbejdsopgaver han er antaget til på opfordring af arbejdsgiver, vil det falde under ærinder hvilket er gennemgået lige ovenfor. Som nævnt ovenfor kan arbejdstagers handlinger falde under ærinder for arbejdsgiver, hvor der er en klar interesse for arbejdsgiveren.

Disse handlinger falder derfor imellem ærinder og håndsrækninger, hvor håndsrækninger vil være handlinger udført af en udenforstående. Håndsrækninger vil blive gennemgået senere i fremstillingen.

Som nævnt er det efter Arbejdsskadesikringslovens § 5 et krav, at en skade er sket som følge af arbejdet eller de forhold arbejdet er foregået under, for at skaden vil kunne anerkendes som en arbejdsskade. Spørgsmålet må herefter være, hvorvidt en handling der falder uden for en arbejdstagers sædvanlige arbejdsopgaver, kan anses for at være en følge af arbejdet.

For at kunne anse skader opstået på baggrund af sådanne handlinger, må der være en meget nær tilknytning til arbejdstagers funktion, samt en væsentlig interesse for arbejdsgiver.

Dette kan ses i en afgørelse fra Ankestyrelsen, omhandlende en buschauffør der, i sin frokostpause forsøgte at stoppe en mand der tisede op af kantinen.¹⁷

Buschaufføren afholdte sin frokostpause i en kantine der blev benyttet af flere busselskaber. Ankestyrelsen lægger i afgørelsen vægt på, at en frokostpause er en privat handling, hvorfor hændelser i dette tidsrum kræver skærpede kriterier der medfører, at en skade skyldes arbejdets forhold. Der lægges endvidere vægt på, at tilskadekomne var ansat som buschauffør, hvorfor det ikke er en del af hans arbejde at sikre der ikke udøves hærværk på kantinen.

¹⁷ Se bilag 4 (Herefter benævnt "Buschaufføraf afgørelsen")

Derudover var volden ikke motiveret af tilskadekomnes arbejde som buschauffør, da det var tilfældigt det var lige ham der antastede vedkommende der tisede op af kantinen.

Ankestyrelsen vurderede derfor, at der ikke var en sådan tilknytning til buschaufførens arbejde, at der var tale om en arbejdsskade.

Lige som ved ærinder under befordring, samt ærinder i øvrigt, har det her en betydning hvor stor en interesse der har været for arbejdsgiver i den udførte handling. Kravet til denne interesse må være skærpet hvor der er tale om tidspunkter hvor der udføres handlinger af privat karakter som for eksempel frokostpauser, hvor denne ikke er betalt af arbejdsgiver.¹⁸

Der er også tale om et forholdsvist mildt hærværk, kantinen har stadig sin funktion som kantine efterfølgende. Havde der været tale om, at en person var i gang med at ødelægge en af arbejdsgivers busser, vil arbejdsgivers interesse være væsentligt større, og en sådan handling kunne muligvis anses for en arbejdsskade. Dette kan ses ud fra, at Ankestyrelsen lægger vægt på, at volden ikke foregik ved chaufførens bus.¹⁹

Denne afgørelse er forenelig med, at arbejdsgivers interesse er et parameter der går igen når man ser på hvorvidt en skade er sket som følge af arbejdets forhold.

Hvor en arbejdstager udfører handlinger der falder uden for vedkommendes sædvanlige arbejde, forsvinder arbejdsgivers indflydelse på de risici arbejdstagerne udsættes for.

Da der er tale om en afgørelse fra Ankestyrelsen, har den dog kun en beskedent retskildeværdi, da afgørelsen vil kunne indbringes for domstolene, der kan ændre afgørelsen.

Så længe domstolene ikke har afsagt en dom der strider mod dette, må det antages, at en sådan handling der ligger uden for arbejdstagers sædvanlige opgaver, må kræve en særlig interesse for arbejdsgiver, eller have en nær tilknytning til den pågældendes arbejde.

Det kan ud fra det ovenfor gennemgåede i afsnit 1.2-1.2.3, at der foreligger et gennemgående parameter der kræver, at der foreligger en interesse for arbejdsgiver før man anerkender en opstået skade som værende en arbejdsskade. Derudover virker arbejdsgivers mulighed, for at have en vis indflydelse på de risici arbejdstageren udsættes for til at kunne have en vis indvirkning på bedømmelsen. Det ses for eksempel ved færdsel og ophold på arbejdspladsen.²⁰ Dette er dog ikke altid tilfældet da arbejdsgiver ikke i alle tilfælde har

¹⁸ Se bilag 4, s. 2.

¹⁹ Se bilag 4, s. 2.

²⁰ Se ovenfor under 1.2.2

mulighed for at ville kunne påvirke en eventuel risiko. Det er tilfældet ved arbejdstagere der ikke udelukkende arbejder på arbejdsgivers matrikel, som for eksempel hjemmehjælpere og postbude. Her må dette parameter derfor have en mindre betydning.

Kapitel 2: Håndsrækninger:

Det er ovenfor i kapitel 1 blevet gennemgået, at det er et krav for at kunne være omfattet af Arbejdsskadesikringslovens personkreds, at der foreligger et antagelsesforhold, samt skaden skal være en følge af arbejdet, eller de forhold arbejdet er foregået under. Det ses her, at der ikke stilles særlige krav til hvordan aftaler om antagelsesforhold kan indgås.

Et antagelsesforhold kan derfor uden der er særlig mundtlig drøftelse eller en skriftlig aftale etableres, også for meget kort forbigående hjælp.

Håndsrækninger er de situationer hvor en person kortvarigt hjælper en anden, med at udføre en opgave, uden der etableres et videre antagelses- eller ansættelsesforhold. Det er altså situationer hvor opgaven er af et relativt beskedent omfang, eller hvor der er tale om meget kortvarig og enkeltstående hjælp. Håndsrækning er ikke et begreb, der findes i Arbejdsskadesikringslovens ordlyd, men er det begreb der mest hensigtsmæssigt beskriver sådanne situationer.

Håndsrækninger kan forekomme både erhvervmæssigt og privat.²¹ En skade opstået under private håndsrækninger vil efter omstændighederne kunne anerkendes som værende en arbejdsskade, selvom der er tale om håndsrækninger over for en ikke erhvervsdrivende. Da Arbejdsskadesikringsloven ikke stiller krav om, at antagelsesforholdet skal være med en erhvervsdrivende, er der ikke nogen problemer i at arbejde udført for privatpersoner også kan omfattet af loven.

Der kan muligvis være betænkeligheder ved, at en privatperson ikke efter Arbejdsskadesikringsloven, er forpligtet til at tegne en forsikring der forsikrer de mennesker der kunne komme til, at udføre arbejde for ham. Denne undtagelse fra sikringspligten gælder dog kun hvor der er tale om, antagelsesforhold hvor den samlede årlige beskæftigelse ikke overstiger 400 timer.²²

Dette har lovgiver imidlertid tager højde for, da der i samme bestemmelse der undtager, private fra at tegne forsikring, bestemmer at arbejdsskader opstået under arbejde for private

²¹ Dette er for eksempel fastslået i Ankestyrelsens Principafgørelse 90-16

²² Jf. Arbejdsskadesikringslovens § 48, stk. 6.

udbetales af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Denne udgift bliver derefter overført til andre, alt efter hvilken form for arbejdsskade der er tale om. Hvem der i sidste ende udbetaler erstatning for arbejdsskader, falder uden for denne fremstilling, og vil ikke blive behandlet yderligere her.

Reglen i Arbejdsskadesikringslovens § 48, stk. 6, om at den samlede årlige beskæftigelse for privatpersoner ikke må overstige 400 timer på et kalenderår, har ikke nogen betydning i forhold til håndsrækninger. Såfremt den hjælp der udøves, overstiger de 400 timer i løbet af et kalenderår vil man næppe kunne tale om håndsrækninger, da disse som nævnt vil være hvor hjælpen er af kortvarig karakter. Dette medfører, at der ikke opstår tilfælde der kan falde imellem hvorvidt arbejdsgiveren er sikringspligtig eller ikke sikringspligtig.

Der er derfor den samme sikkerhed for, at en eventuel erstatning for arbejdsskader kan blive udbetalt uanset om der er tale om privatpersoner som eller erhvervsdrivende der er sikringspligtige jf. Arbejdsskadesikringslovens § 48.

Der vil derfor ikke umiddelbart være nogen betænkeligheder ved, at også personer der giver håndsrækninger til privatpersoner, kan være omfattet af Arbejdsskadesikringslovens personkreds.

Det vil i de fleste tilfælde ikke være besværligt at afgøre hvorvidt en arbejdsskade ved en håndsrækning følger af arbejdets forhold eller de forhold arbejdet er foregået under. Såfremt det kan konstateres, at en skade er sket som følge af den håndsrækning der er foretaget, må skaden som udgangspunkt også være en følge af arbejdet eller de forhold.

Da håndsrækninger drejer sig om kortvarig hjælp, bliver de forhold der i almindelige antagelses- og ansættelsesforhold kan skabe tvivl om hvorvidt skaden er opstået som følge af arbejdet begrænset. Ved ulykker ville tvivl om hvorvidt det er en følge af arbejdet eller de forhold det er foregået under umiddelbart kun opstå såfremt vedkommende har været udsat for en lignende ulykke andetsteds lige før eller efter.

De ovenfor i kapitel 1 gennemgåede situationer som ærinder under befordring, ophold på arbejdspladsen eller opgaver der falder uden for ens arbejdsopgaver, vil næppe kunne være relevante at overveje hvis der er tale om håndsrækninger. Dette da der hvor der er tale om håndsrækninger ikke vil være en egentlig arbejdsplads eller på forhånd definerede arbejdsopgaver.

Håndsrækningsproblematikken lægger sig derfor mere op ad spørgsmålet om hvorvidt der er etableret et antagelsesforhold der kan bringe den tilskadekomne ind under

Arbejdsskadesikringslovens personkreds. Som nævnt ovenfor i afsnit 1.1, lægger problemstillingen om håndsrækninger sig op ad stiltiende accept, da den i nogle tilfælde vil ske uden arbejdsgivers vidende. Hvor arbejdsgiver ikke ved noget om, at der ydes hjælp, kan der dog næppe være tale om en reel accept. Da skader ved håndsrækninger kan anerkendes som arbejdsskader, må det derfor konkluderes at der i disse tilfælde ikke kræves en egentlig direkte accept fra arbejdsgiver.

Det er ovenfor i afsnit 1.1 konkluderet, at et af parametrene for et antagelsesforhold er, at der er en aftale mellem parterne. Udgangspunktet i dansk ret er, at en aftale kræver både tilbud og accept.²³ Hvis der derfor ikke kræves en egentlig accept, kunne det være nemt at komme ind under Arbejdsskadesikringslovens personkreds ved at hævde der er tale om en håndsrækning. Der må derfor være andre parametre der skal være opfyldt før en håndsrækning vil være dækket af Arbejdsskadesikringslovens regler.

Der vil kunne forekomme tilfælde hvor arbejdsgiver er den der enten opfordrer til at hjælpe eller er den der modtager hjælpen, her må der ses på hvilke yderligere parametre der skal være tilstede før arbejdsskader kan anerkendes efter princippet om håndsrækning. Specielt ved håndsrækninger til privatpersoner, vil arbejdsgiver typisk også være den der modtager hjælpen hvorfor vedkommende er vidende om, at der ydes en hjælp.

Det er derfor allerede her klart, at hvad enten der foreligger en direkte accept eller arbejdsgiver er uvidende om hjælpen, er det ikke nok til at afgøre om der kan være tale om en håndsrækning.

Problemstillingen om håndsrækninger lægger sig derfor ligeledes op ad de almindelige antagelsesforhold, da opfordring fra arbejdsgiver ville kunne føre til, at der i stedet er tale om et reelt antagelsesforhold og ikke en håndsrækning.

Da Arbejdsskadesikringsloven ikke nævner hvad der skal være opfyldt før håndsrækninger er omfattet af lovens regler, må de parametre der gør sig gældende udledes af praksis.

Eftersom håndsrækninger kan forekomme overfor både erhvervsdrivende og private, er det mest hensigtsmæssigt at behandle dem hver for sig, for at se om der er forskel i hvilke parametre der skal være tilstede.

²³ På formuerettens område er dette kodificeret i Aftalelovens § 1. Det må dog anses for også at være gældende på andre områder hvor der ikke følger andet af loven.

2.2 Håndsrækninger: Erhverv

Håndsrækninger i erhverv er når håndsrækningen gives til en person der er på arbejde. Her vil den hjælp håndsrækningen medfører være i arbejdsgivers interesse. Ved håndsrækninger i erhverv vil der derfor være en forsikringspligtig arbejdsgiver. Hvor håndsrækninger gives til personer der ikke er på arbejde, vil de falde under private håndsrækninger der gennemgås nedenfor.

Ankestyrelsen har to gældende principafgørelser der omhandler håndsrækninger i erhvervsmæssig sammenhæng. Disse er afgørelserne 244-09 og 90-16. Begge omhandler personer der er kommet til skade under forsøg på at indfange kreaturer. De to afgørelser der er afsagt med nogle års mellemrum, kommer til hver sit resultat på baggrund af hændelsesforløbene. Disse to afgørelser er derfor et godt grundlag for at, se på hvilke parametre der skal være opfyldt for, at en håndsrækning vil kunne anerkendes som arbejdsskade. Begge afgørelser er behandlet principielt af Ankestyrelsen for at vurdere hvornår en person kan anses for omfattet af personkredsen.

Afgørelsen 244-09 omhandler en mand der hjælper en kammerat med at indfange nogle kreaturer og han bliver i den forbindelse sparket over knæet af en kalv. Tilskadekomne havde erfaring med kreaturer, og havde tilskadekomne ikke hjulpet ville andre have været nødt til at yde hjælpen.

I Arbejdsskadestyrelsen blev tilskadekomne ikke anset for omfattet af Arbejdsskadesikringslovens personkreds. Ankestyrelsen kom til det modsatte resultat og anså ham for omfattet af lovens personkreds.

Ankestyrelsen lagde i sin afgørelse vægt på, at kammeraten havde opfordret tilskadekomne til at hjælpe med at indfange kreaturerne. Derved er der opstået et antagelsesforhold imellem hjælperen og den ansatte der må anses for at modtage hjælpen på arbejdsgivers vegne. Der blev derudover lagt vægt på, at såfremt tilskadekomne ikke havde ydet hjælpen havde en af arbejdstagerens ulønnede kolleger været nødt til at hjælpe i stedet. Der var derfor tale om en nødvendig hjælp, samt at hjælpen var klart i arbejdsgivers interesse. Derudover blev der lagt vægt på, at tilskadekomne havde erfaring med indfangning af kreaturer.

Det forhold, at tilskadekomne selv havde erfaringer med det arbejde der blev udført, må tillægges den vægt, at han i så fald var kvalificeret til at hjælpe, på nogenlunde lige fod med de andre ulønnede medhjælpere der var antaget af arbejdsgiveren.

Afgørelsen 90-16, omhandler en kvinde der er med sin kæreste på arbejde, hvor hun hjælper med at indfange en kalv. Kvinden blev herved sparket i hovedet af en kalv. Tilskadekomne gjorde gældende at, hjælpen var nødvendig da de to der var på arbejde, ikke var nok til at indfange kalven. Tilskadekomne havde erfaring med den type arbejde der blev udført. Tilskadekomne blev opfordret til at hjælpe af sin kæreste, der var ansat. Arbejdsgiven oplyste derimod, at hjælpen ikke var nødvendig, samt at såfremt det var nødvendigt med ekstra hjælp kunne denne tilkaldes.

Både Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen kom frem til det resultat, at tilskadekomne ikke var omfattet af personkredsen.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at der var tale om en reel arbejdsindsats, og at arbejdsindsatsen var i arbejdsgivers interesse.

Ankestyrelsen lagde derimod også vægt på, at arbejdsgiver oplyste at hjælpen ikke var nødvendig og at der ville kunne tilkaldes ekstra hjælp, da arbejdsopgaven ikke var uopsættelig. Ankestyrelsen lagde vægt på at en arbejdsgiver har en ledelses- og instruktionsret.

Et af hovedpunkterne hvor denne afgørelse adskiller sig fra 244-09 lader til at være arbejdsgivers ret til, at instruere og lede arbejdet. Her var der sørget for muligheden, for at kunne tilkalde yderligere hjælp. Eftersom arbejdsopgaven ikke var uopsættelig, og derfor ville kunne afvente at der dukkede en af arbejdsgivers egne ansatte op, har håndsrækningen ikke været strengt nødvendig. Tilskadekomnes hjælp til kæresten får derfor karakter af en privat tjeneste, der ikke er dækket af Arbejdsskadesikringsloven.

I principafgørelse 244-09 er der ikke oplyst, at den ansatte havde mulighed for at tilkalde yderligere hjælp på nær andre ulønnede medhjælpere, der ville kunne sidestilles med den kammerat der udøvede håndsrækningen.

På baggrund af dette må det antages, at såfremt arbejdsgiveren i 90-16, ikke havde sørget for muligheden for at tilkalde yderligere hjælp kunne afgørelsen være faldet anderledes ud. Det må også antages at afgørelsen ville være faldet anderledes ud såfremt arbejdsopgaven var uopsættelig og der ikke var tid til at vente på anden hjælp ville komme frem.

Ankestyrelsen lægger i begge afgørelserne vægt på, at hjælperen skal være blevet opfordret til at hjælpe eller på anden måde have accepteret den hjælp der bliver ydet. Det sidste kommer til udtryk i afgørelsen D.f.U. 81568/50 hvor en altmuligmand ved et hotel hjalp en chauffør med at aflæse et klaver. Her var der tvivl om hvorvidt der blev opfordret til at

hjælpe eller tilbudt at hjælpe. Direktoratet tillagde dog ikke denne tvivl betydning da chaufføren under alle omstændigheder havde accepteret hjælpen.²⁴ Principafgørelsen 90-16 henviser også til denne afgørelse fra Direktoratet for Ulykkesforsikring der stadig er gældende.

Der bliver i begge afgørelser lagt vægt på hvor vidt der er tale om en reel arbejdsmæssig indsats, samt hvorvidt den udøvede hjælp var nødvendig. Derudover lægges der vægt på hvorvidt andre ville have været nødt til at hjælpe i stedet, samt hvorvidt der er mulighed for at tilkalde sådan hjælp. Kriteriet om at kunne tilkalde anden hjælp fra andre ansatte af arbejdsgiver må afhænge af hvorvidt arbejdsopgaven er uopsættelig. Hvor det er meget presserende at få en opgave løst må det være af lavere betydning om der kan tilkaldes hjælp hvis ikke denne medhjælp er meget tæt på.

2.3 Håndsrækninger: Privat

Håndsrækninger vil som nævnt ovenfor også kunne forekomme i private forhold. Også i disse tilfælde må der foreligge en form antagelsesforhold, hvor der er én person der giver en håndsrækning til den anden. Håndsrækninger vil falde under privat regi, når der er tale om hjælp til personer der ikke er i gang med at udføre sit arbejde.²⁵ Det er imidlertid ikke unormalt at man i private forhold hjælper eller modtager hjælp fra sine venner eller familie. Der må derfor være nogle parametre der skal være opfyldt, for at adskille almindelig hjælp fra håndsrækninger der er sikrede efter Arbejdsskadesikringsloven. Det er et krav for at være omfattet af Arbejdsskadesikringslovens personkreds, at der er tale om en egentlig arbejdsindsats.²⁶

Ankestyrelsen har to principafgørelser der omhandler hvorvidt et familiemedlem har været antaget til arbejde, og derved været omfattet af personkredsen. Det drejer sig om afgørelserne 231-09 og 232-09. I den ene afgørelse blev et familiemedlem anset for antaget til arbejde, mens Ankestyrelsen kom til det modsatte resultat i den anden.

Afgørelsen 231-09 omhandler en far der kommer til skade da han er ved at hjælpe sin søn med at male sønnens hus. Arbejdet havde et omfang på omkring 36 timer, og sønnen ville have hyret hjælp til at få arbejdet udført.

Ankestyrelsen kommer frem til, at faderen er omfattet af lovens personkreds. Ankestyrelsen

²⁴ Direktoratet for ulykkesforsikrings afgørelse er refereret i Mikael Kielberg, Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave, 2016, Karnov Group

²⁵ Principafgørelse 90-16, modsætningsvist

²⁶ Jf. Arbejdsskadesikringslovens § 2.

lægger vægt på arbejdets omfang, samt det forhold at sønnen ville have hyret anden hjælp. Arbejdet blev derfor anset for at være mere end hvad man normalt kan forvente af hjælp fra familiemedlemmer. Der forelå derfor et reelt arbejdsforhold.

Omvendt er resultatet af afgørelsen 232-09. Her kom en far til skade da han savede gerigter til sin datters hus og arbejdet havde et omfang af 5-6 timer. Havde faderen ikke hjulpet ville svigersønnen selv have udført arbejdet.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at arbejdet havde et forholdsvis lavt omfang, og derfor ikke lå uden for hvad man kan forvente af hjælp fra et familiemedlem.

Det kan ses ud fra disse to afgørelser at det bærende parameter der skal være tilstede i håndsrækninger i private forhold er, at arbejdets omfang skal være af et sådant omfang at det kan anses for et reelt arbejdsforhold. Derudover må det også bære en vis vægt hvorvidt den der får arbejdet udført ville have udført arbejdet selv hvis han ikke fik hjælpen. Det må tale for at anse hjælpen som et reelt arbejdsforhold hvis vedkommende ville have hyret fremmed hjælp hvis ikke der blev tilbudt en håndsrækning.

Mikael Kielberg anfører i sin kommenterede Arbejdskadesikringslov, at arbejdet må være uopsætteligt for at kunne blive anset for, at være en håndsrækning der er sikret efter loven.²⁷ Dette stemmer dog umiddelbart ikke overens med principafgørelsen 231-09, da maling af et hus næppe kan anses for at være uopsætteligt. Malingen vil næppe kunne anses for at være af så vigtig en betydning for huset, at det ikke ville kunne afvente fremmed hjælp.

Ankestyrelsen nævner heller ikke uopsættelighed som et nødvendigt kriterie i afgørelserne. Uopsættelighed kan derfor ikke anses som et parameter der skal være tilstede for, at der kan være tale om en håndsrækning i private forhold.

Ud fra ovenstående kan det derfor konkluderes, at der er forskel på hvilke parametre der skal ses på alt efter om det er håndsrækning til erhvervsdrivende eller private.

Hvor det er til erhvervsdrivende vil de parametre der skal være tilstede og der lægges vægt på være hvorvidt der er ydet en reel arbejdsindsats, der foreligger en opfordring til at hjælpe eller accept af hjælpen. Derudover skal hjælpen være nødvendig og have en vis grad af uopsættelighed.

Håndsrækninger i private forhold bliver derimod en bedømmelse af hvorvidt arbejdet har et sådant omfang, at det ikke blot er en almindelig tjeneste der ikke er omfattet af lovens

²⁷ Mikael Kielberg, Arbejdsskadesikringsloven, 6. kommenterede udgave, 2016, Karnov Group, s. 112.

personkreds. Her må arbejdet altså, have et omfang der ligger ud over det der kan forventes af familiemedlemmer, samt det må have en betydning om den der skal have arbejdet udført selv havde udført arbejdet.

Der er dog også her tale om afgørelser fra Ankestyrelsen, hvorfor de har en lidt lavere retskildeværdi. Retstilstanden vil derfor kunne ændres af domstolene i fremtiden. Så længe en dom ikke foreligger må det dog anses for at være den gældende retstilstand, da Ankestyrelsen er sidste administrative rekursmyndighed.

Kapitel 3: Sociale- og private forhold der medfører en arbejdsulykke

Nogle personer kommer til skade på deres arbejdsplads som følge af, at de får et ildebefindende, besvimer eller lignende. Sådanne tilfælde vil i flere tilfælde, hvis ikke de fleste, skyldes private forhold. Det vil selvfølgelig kunne skyldes arbejdets forhold, at en arbejdstager besvimer eller får et ildebefindende. Dette kan for eksempel være hvor der arbejdes med noget der afgiver giftige dampe eller lignende hvor der ikke er ordentlig- eller fejlagtig ventilation. I disse tilfælde vil den tilskadekomne naturligvis være omfattet af Arbejdsskadesikringsloven for så vidt angår alle skader der opstår af ulykken, da besvimmelsen og eventuelle følgeskader af denne er forårsaget af arbejdets forhold.

Hvor der derimod er tale om en besvimelse eller et ildebefindende der er forårsaget af rent private forhold, vil det ikke stemme overens med Arbejdsskadesikringslovens § 5, at anse disse for omfattet af personkredsen. Hvor et ildebefindende er forårsaget af private forhold, vil det jo ikke kunne anses for at være sket som følge af arbejdet eller de forhold arbejdet er foregået under.

Udgangspunktet må derfor være, at skader som følge af et ildebefindende der skyldes private forhold ikke vil være omfattet af Arbejdsskadesikringslovens personkreds. Det vil dog være urimeligt, hvis alle tilfælde hvor en ulykke på grund af private forhold, blev afvist som værende uden for personkredsen. Ofte vil en skade kunne blive værre end ellers som følge af, at man var ved at udføre sit arbejde. En maler der står på en stige og er i gang med sit arbejde, og besvimer på grund af et ildebefindende der ikke skyldes arbejdet, vil falde ned fra stigen og kommer mere til skade end hvis ikke han havde været på stigen. Det er i et sådant tilfælde arbejdets forhold der er skyld i, at maleren befandt sig på stigen da han besvime, og ikke blot faldt om på jorden. I et sådan tilfælde ville det være urimeligt at afvise skaden som en arbejdsskade, da arbejdets forhold har medført at ulykken blev værre end ellers. En person vil selvfølgelig sagtens kunne befinde sig på en stige i sin fritid, men hvor ulykken sker under udførelsen af arbejde må tilstedeværelsen på stigen skyldes arbejdets forhold.

Det er derfor interessant at se på hvilke parametre der skal være opfyldt for, at en skade eller eventuelt dele af en skade som følge af private forhold kan anses for omfattet af Arbejdsskadesikringslovens personkreds. Da der ikke står noget om dette i Arbejdsskadesikringslovens regler, må det udledes af praksis.

Ankestyrelsens principafgørelse 16-14, omhandler en person der på sit arbejde i en maskinhal får et pludseligt ildebefindende, falder om og slår hovedet ned i maskinhallens gulv.

Tilskadekomne fik herefter konstateret en hjernerystelse.

Eftersom der ikke forelå oplysninger der medfører, at forhold vedrørende arbejdet kunne have medført besvimelsen, anses besvimelsen for at skyldes private forhold. Derimod kom Ankestyrelsen frem til at følgerne af besvimelsen blev værre på grund af arbejdets forhold. Ankestyrelsen kommer i afgørelsen frem til, at selve besvimelsen ikke er en arbejdsskade, men de følger der kom af besvimelsen, her hjernerystelsen, er omfattet af lovens regler. Den selvforsikrede arbejdsgiver bemærkede i klagen, at tilskadekomne ville have kunnet få samme skader såfremt tilskadekomne var faldet om på et fortov, klinkegulv eller lignende. Ankestyrelsen anfører i afgørelsen, at de alene vurderer de forhold der er tilstede på arbejdspladsen og ikke udfører en sandsynlighedsvurdering af hvorvidt den samme skade ville have opstået hvis besvimelsen var sket i fritiden.

Da der ville kunne være mange forskellige udfald af en besvimelse i fritiden, ville en sådan sandsynligheds vurdering føre til et meget usikkert resultat. Såfremt en person falder om derhjemme, ville de jo kunne lande mange steder, hvoraf nogle ville medføre samme skader og andre ville være blødere og ikke medføre skader. En sådan vurdering ville blive både meget omfattende, samt føre til en meget uklar retstilstand da den ikke ville kunne føre til et særligt klart resultat. Det kan derfor ikke anses for at være betænkeligheder ved, at arbejdsgiver må bære risikoen for at en besvimelse på grund af private forhold har værre følger end ellers.

Afgørelsen viser, at det kun er de følger der bliver forværret af en besvimelse der skyldes private forhold, der er omfattet af Arbejdsskadesikringslovens regler. Selve besvimelsen vil ikke være omfattet, og der vil ikke kunne konstateres en arbejdsskade såfremt den eneste skade der sker, er selve besvimelsen.

En utrykt dom fra Østre Landsret (Bilag 1) illustrerer, at det kun er skader forværret af arbejdets forhold der vil være omfattet af Arbejdsskadesikringslovens sikring.

Dommen omhandler en kvinde der til en julefrokost på sin arbejdsplads, står og venter på at en pølsevogn åbner. Imens hun står der besvimer hun og får en meniskskade i forbindelse med besvimelsen. Det er ubestridt, at kvinden er på arbejde og omfattet af Arbejdsskadesikringsloven, da der blandt andet var mødepligt til noget af julefrokosten. Besvimelsen skyldtes ikke arbejdets forhold og der er derfor tale om en besvimelse på grund af private forhold.²⁸

Ankestyrelsen kom i deres afgørelse frem til, at meniskskaden skyldtes arbejdet, eller de

²⁸ Bilag 1, s. 4.

forhold arbejdet er foregået under og anerkendte skaden som en arbejdsskade. Ankestyrelsen lagde til grund for deres afgørelse, at forholdene var blevet værre, da tilskadekomne faldt og der opstod et vrid i knæet der medførte meniskskaden. Ankestyrelsen vurderede, at vriddet der medførte meniskskaden, opstod da tilskadekomnes knæ ramte fliserne. Afgørelsen stemmer derfor overens med principafgørelse 16-14, der også henvises til i Ankestyrelsens afgørelse.

Østre Landsret kommer derimod til det modsatte resultat, og anerkender ikke meniskskaden som en arbejdsskade. Retslægerådet udtalte under retssagen, at de anså skaden for sandsynligvis at være opstået under det vrid knæet blev påført før det ramte fliserne.²⁹ Dette på baggrund af, at der er tale om indvendige skader og de vurderer at det var uden betydning at det var fliseunderlag og ikke trægulv.

Landsretten lægger vægt på Retslægerådets udtalelse i sagen og kommer derfor frem til det modsatte resultat af Ankestyrelsen, og anerkender ikke skaden som en arbejdsskade.

Dette resultat må også anses for værende korrekt, da skaden i så fald er opstået inden arbejdets forhold har kunnet påvirke skaden. En skade der sker under selve faldet kan næppe anses for at være sket på grund af arbejdets forhold. En sådan skade må udelukkende være begrundet i selve besvimelse. Dette må derfor sidestilles med andre gener, der udelukkende skyldes besvimmelsen som for eksempel svimmelhed.

Årsagen til det forskellige udfald i Ankestyrelsen og Østre Landsret må derfor anses for at skyldes vurderingen af hvornår i hændelsesforløbet skaden er opstået. Var skaden først opstået da tilskadekomnes knæ ramte fliserne, kunne Landsretten muligvis være kommet frem til samme resultat som Ankestyrelsen.

Ankestyrelsens principafgørelse 16-14, må derfor stadig anses for at være gældende, og have den betydning, at såfremt en besvimelse medfører forværringer der ikke alene kan henføres til selve besvimmelsen, vil de være omfattet af Arbejdsskadesikringsloven.

Det parameter der skal være opfyldt før følgerne af en besvimelse begrundet i private forhold, må på baggrund af ovenstående anses for at være hvorvidt følgerne er blevet forværret af arbejdets forhold. Der foretages ikke her en sandsynligheds vurdering af, hvorvidt de samme følger ville være opstået hvis en person besvimer et andet sted end på arbejdspladsen. Følgerne kan derfor anerkendes som en arbejdsskade såfremt de på nogen måde er blevet værre, som

²⁹ Bilag 1, s. 7

f.eks. hvor tilskadekomnes hoved rammer et gulv og det medfører en hjernerystelse. Hjernerystelsen opstår i et sådant tilfælde først når hovedet rammer gulvet og ikke under selve faldet. Opstår følgerne derimod under selve faldet og før der sker et sammenstød eller anden indvirkning fra arbejdspladsen, vil det på baggrund af Østre landsrets dom, ikke kunne anerkendes som en arbejdsskade.

Kapitel 4: Skader som følge af naturfænomener:

Endnu en interessant problemstilling er de tilfælde hvor en arbejdstager kommer til skade på grund af en ulykke forårsaget af et naturfænomen. Arbejdsgivere vil som udgangspunkt ikke kunne påvirke risikoen for, at en arbejdstager vil blive ramt af et naturfænomen, eller kun i begrænset omfang kunne påvirke det.

Det mest almindeligt forekomne naturfænomen, der ville kunne føre til en ulykke i Danmark, er lynnedslag. Det lyner flere gange om året i Danmark, og dette vil også i noget omfang medføre en risiko for, at nogen kan blive ramt af lynet.

Umiddelbart kunne man tænke at sådanne naturfænomener nærmer sig force majeure omstændigheder, hvor parterne ikke kan forudsige eller kontrollere situationen, og derfor heller ikke har ansvar for den. I andre tilfælde har arbejdsgiver en mulighed for enten at instruere sine medarbejdere, eller indrette arbejdspladsen efter at mindske risikoen for at en ulykke sker. I nogle tilfælde vil en arbejdsgiver kunne mindske (eller forøge) risikoen for at en af hans arbejdstagere blive ramt af et lyn. Særlig arbejdsgiver for eksempel en af sine arbejdstagere op på et stål tag imens det lyner vil den øgede højde samt ståtaget øge risikoen for, at arbejdstageren rammes af et lyn. Indfører en arbejdsgiver derimod regler om at man på ingen måde må befinde sig udenfor på høje bygninger eller bygning lavet af materialer der lettere rammes af lyn, har arbejdsgiver muligvis nedsat risikoen for at en af hans arbejdstagere rammes af lynet. Der må dog stadig være tale om situationer der er så tilfældige og hvor sandsynligheden for hvor og hvem det rammer er så lav, at arbejdsgivere ikke har en reel indflydelse på risikoen.

Samtidig stiller Arbejdsskadesikringsloven ikke et krav, om at arbejdsgiver har handlet ansvarspådragende for, at en skade kan anerkendes som en arbejdsskade.

Spørgsmålet må derfor blive, hvorvidt det vil være rimeligt at pålægge en arbejdsgiver risikoen for, at dennes arbejdstagere kan blive ramt af et lyn.

Under alle omstændigheder skal kravet i Arbejdsskadesikringslovens § 5, om at en skade skal være forårsaget som følge af arbejdet eller de forhold arbejdet er foregået under være opfyldt.

Derfor skal den tilskadekomne kunne anses for at være på arbejde og i gang med at udføre sit arbejde. Blive en arbejdstager ramt af lynet imens vedkommende er i gang med et privat ærinde, eller af andre årsager ikke kan anses for at opfylde lovens krav om at en skade skal skyldes arbejdets forhold vil de allerede derfor ikke kunne være omfattet af personkredsen. Nogle af de tilfælde der kan føre til dette, er gennemgået ovenfor.

Mikael Kielberg anfører i sin kommenterede Arbejdskadesikringslov, at lynnedslag som må anerkendes hvis de sker på arbejdsstedets område, såfremt det er arbejdsstedets særlige forhold der medfører at lynet slår ned netop her. Han anfører samme sted, at såfremt risikoen er af mere almen karakter og ikke skyldes en øget risiko på grund af arbejdsstedets forhold, må lynnedslag næppe kunne anerkendes som arbejdsskader.³⁰

Kielberg er altså af den mening at, arbejdsstedet skal medføre en særlig risiko for lynnedslag for at lynnedslaget kan anerkendes som en arbejdsskade. Dette kunne for eksempel være førnævnte eksempel hvor en arbejdsgiver sender personer op på et ståtag imens det lyner, eller andre indretninger hvor det kan sandsynliggøres at der er en forøget fare for lynnedslag end almindelig færden.

Ankestyrelsen er i en ny principafgørelse kommet frem til en anden fortolkning.

Principafgørelsen 7-18 omhandler en sygeplejerske der blev ramt af et lynnedslag, da sygeplejersken var på vej over parkeringspladsen ved et arbejdssted og blev ramt af en delladning fra et lyn i den hånd der holdt en paraply. Sygeplejersken var arbejdsmiljørepræsentant på sin arbejdsplads, og det var i egenskab af dette at tilskadekomne befandt sig på parkeringspladsen på vej fra et arbejdssted til et andet.

Ankestyrelsen lagde vægt på dette og fastslog at tilskadekomne var på arbejde og det var arbejdets forhold der gjorde at tilskadekomne befandt sig på parkeringspladsen da lynet slog ned. Ankestyrelsen fandt endvidere, at det ikke havde betydning hvorfor lynet slog ned netop hvor det gjorde. Principafgørelsen slår samtidig fast, at

”Det er uden betydning, om hændelsen finder sted på arbejdsgiverens matrikel, eller om arbejdet eller arbejdets forhold konkret har medført en øget risiko for at blive ramt af et lyn.”³¹

³⁰ Mikael Kielberg, Arbejdskadesikringsloven, 6. kommenterede udgave, 2016, Karnov Group

³¹ Principafgørelse 7-18, s. 1

Principafgørelsen kommer altså til det modsatte resultat end det af Kielbergs anførte. Efter det af Kielberg anførte skulle afgørelsen være kommet til det modsatte resultat, da der ikke var forhold ved arbejdsstedet, der medførte en større risiko end alle andre steder.

Ud fra sagens oplysninger ville der i den pågældende situation ikke være forhold der bevirker, at arbejdsgiver kunne formindske den risiko der var for at blive ramt af lynet. Arbejdsgiver ville næppe sagligt kunne pålægge sine arbejdstagere, ikke at anvende en paraply når det regner, eftersom dette må anses for at være almindeligt.

Der er derfor tale om en situation der er helt ude af arbejdsgivers kontrol.

Der er heller ikke tvivl om, hvorvidt tilskadekomne var på arbejde, da posten som arbejdsmiljørepræsentant er en del af arbejdet. Befordringen mellem de to arbejdssteder var forårsaget af arbejdet og tilskadekomne var derfor omfattet af Arbejdsskadesikringsloven under denne befordring.

Det er derfor arbejdets forhold der medførte at tilskadekomne befandt sig på lige netop det sted hvor lynet slog ned og ikke et hvilken som helst andet sted. Ankestyrelsen udfører heller ikke en sandsynlighedsvurdering af hvorvidt et ildebefindende der får værre følger, ville have medført disse følger var personen faldet om i hjemmet.³² Ankestyrelsen begrundet ikke at udføre en sandsynlighedsvurdering i arbejdsgivers sikringspligt. Der vil derfor heller ikke være belæg for at Ankestyrelsen skulle lave en sandsynlighedsvurdering i sager om lynnedslag eller andre naturfænomener. Der er i begge tilfælde tale om situationer der lige så vel kunne være overkommet tilskadekomne i dennes fritid. Den primære forskel må være, at der er nogle gener der kan anses for at være en almindelig del af selve besvimelsen. Derimod må alle gener eller skader fra et lynnedslag må stamme fra selve lynet. Et lynnedslag kan heller ikke på samme måde anses for at være et privat forhold der derved ikke er omfattet af Arbejdsskadesikringslovens regler.

Ankestyrelsens afgørelse i principafgørelse 7-18, stemmer derved overens med hvad der gør sig gældende i praksis på Ankestyrelsens andre områder omkring arbejdets forhold.

Afgørelsen må også anses for at være korrekt, da kravet om at skaden skyldes arbejdets forhold, da det ud fra ovennævnte er arbejdets forhold der var årsagen til at skadelidte befandt sig på lige det sted lynet slog ned.

Arbejdsgivers ansvar kan her anses for at være strækket meget langt ud, da det er ude i situationer hvor arbejdsgiver kun har en meget ringe indflydelse på de risici der kan være.

³² Se Principafgørelse 16-14, s. 2

Arbejdsgiverens sikringsansvar i disse situationer er derfor være meget tæt på et rent objektivt ansvar for skader der rammer hans arbejdstagere.

Et spørgsmål kan så være hvor langt en arbejdsgivers sikringsansvar kan strækkes ud?

Lynnedslag er som nævnt et af de naturfænomener der er almindeligt forekomne i Danmark. Det må samtidig også anses for et af de eneste voldsomme naturfænomener der er ofte forekommende. Andre fænomener som orkaner, jordskælv eller lignende, forekommer meget sjældent eller aldrig. Sådanne skader vil derfor muligvis ikke kunne anses for arbejdsskade, da man her må nærme sig force majeure omstændigheder og muligvis ikke kan lade sådanne situationer være omfattet af arbejdsgivers sikringspligt. Da skader forårsaget af krig og terror ikke kan anerkendes som arbejdsskader (på nær for ansatte på søfarts- og fiskerfartøjer),³³ vil det være nærliggende at skader som følge af force majeure omstændigheder ikke vil kunne anerkendes som arbejdsskader.

Som det også har været tilfældet i nogle af de tidligere kapitler, er der alene tale om administrativ praksis i forhold til denne situation. Såfremt en lignende sag senere bliver indbragt for domstolene, vil domstolene kunne komme til et andet resultat, da de ikke er bundet af Ankestyrelsens praksis. Dette påvirker den retskildemæssige værdi af afgørelsen.

Kapitel 5: Redning af menneskeliv

Nogle menneskers arbejde består i at redde menneskeliv, dette er for eksempel tilfældet for ambulancefolk, brandmænd, politiet og læger m.v. Såfremt en person der tilhører en af disse grupper, kommer ud for en skade imens vedkommende redder, eller forsøger at redde menneskeliv vil det være en arbejdsskade. Her skal forholdet bedømmes efter de almindelige regler og som et almindeligt ansættelsesforhold. Sådanne personers arbejde består jo netop af at redde liv og en skade der opstår i forbindelse med dette, vil være sket som en følge af arbejdet.

For langt de fleste personer vil det at redde andres liv dog ikke være en del af den deres almindelige arbejdsopgaver. Umiddelbart kunne man derved tænke, at såfremt en person, der for eksempel har et helt almindelige kontorjob, kommer til skade i forsøget på at redde en andens liv vil dette ikke kunne anerkendes som en arbejdsskade. Som nævnt flere steder ovenfor er det et krav for at kunne anerkende en skade som en arbejdsskade, at den skyldes arbejdet eller de forhold arbejdet er foregået under, jf. Arbejdsskadesikringslovens § 5. En

³³ Jf. Arbejdsskadesikringslovens § 10.

naturlig slutning af dette ville derfor være, at sådanne handlinger ikke burde kunne dækkes af lovens sikring.

Lovgiver har dog valgt at indsætte en mulighed i Arbejdsskadesikringsloven for, at dække skader som følge af forsøg på redning af menneskeliv i Arbejdsskadesikringslovens § 4, stk. 2, nr. 3 og 4. Arbejdsskadesikringslovens § 4, stk. 2, nr. 3 giver mulighed for at anerkende skader som arbejdsskader hvor en person forsøger at redde menneskeliv, forebygge en ulykke eller afværge større tab når forsøget sker i sammenhæng med arbejde uden at være arbejder. Bestemmelsen er videreført op gennem tiden i stort set uændret form. Bestemmelsen blev indført i lov om ulykkesforsikring, bestemmelsen blev her taget fra § 1, i lov af 3. April 1900, jf. lov af 30. Marts 1906.³⁴ Bestemmelsen blev medtaget her med den begrundelse, at det syntes rimeligt at give den anvendelse for hele området, da udgifterne i sidste ende betales af statskassen.³⁵ Arbejdsskadesikringslovens § 4, stk. 2, nr. 4 giver mulighed for at anerkende skader under forsøg på at redde menneskeliv som arbejdsskader, når forsøget er sket i Danmark og ikke er en naturlig del af vedkommendes arbejde. En bestemmelse svarende til denne fandtes også i den tidligere Lov om forsikring mod følger af Ulykkestilfælde.³⁶ Dette må også være begrundelsen for, at man har valgt at placere en bestemmelse der har virkning på handlinger der ikke har nogen form for tilknytning til en arbejdsgiver i en lov om sikring af arbejdstagere. Da bestemmelsen har en vis tilknytning til situationer der hører til Arbejdsskadesikringsloven, må den dog anses for mest hensigtsmæssigt at være placeret i samme lov. Bestemmelsen er herefter blevet videreført op til den nuværende Arbejdsskadesikringslov stort set uændret.

Begge disse bestemmelser nævner som en betingelse for at anerkende redning af menneskeliv som arbejdsskade, må det ikke være forgået som en del af den pågældendes arbejde. De to hovedparametre der ellers skal være tilstede, at der skal være et antagelsesforhold, samt at skaden skal være en følge af arbejdet eller de forhold det er foregået under, er derfor ikke relevante her. Der må derfor ses på hvilke parametre der i stedet skal være opfyldt for at kunne anerkende redning af menneskeliv som en arbejdsskade.

³⁴ Forslag til lov om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde, af. 14. Januar 1915, Folketingstidende tillæg A, S. 3201

³⁵ Forslag til lov om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde, af. 14. Januar 1915, Folketingstidende tillæg A, S. 3249

³⁶ Mikael Kielberg, Arbejdsskadesikringsloven, 6. kommenterede udgave, 2016, Karnov Group, s. 151.

Arbejdsskadesikringslovens bestemmelser nævner blot at der skal være tale om forsøg på redning eller redning af menneskeliv. Loven nævner ikke hvornår en handling kan anses for at være forsøg på redning af menneskeliv eller for redning af menneskeliv.

Hvilke parametre der skal være tilstede, må derfor udledes af praksis på området. Ankestyrelsen såvel som domstolene har behandlet sager om hvorvidt redning af menneskeliv har kunnet anerkendes som arbejdsskader. Nogle afgørelser omhandler hovedsageligt hvorvidt en ikke omstridt skade eller ulykke kan henføres til bestemmelsen om redning af menneskeliv fremfor, at skulle omfattes af den almindelige personkreds. Konsekvensen heraf er alene hvem der i sidste ende skal betale erstatningen, om denne skal betales af arbejdsgivers forsikringsselskab, eller statskassen.³⁷

Ankestyrelsens principafgørelse U-10-08 omhandlede en hjemmeplejeleder der blev bidt i hånden i forsøget på at hjælpe en kvinde der fik et ildebefindende foran hjemmeplejelederens arbejdsplads. Her var spørgsmålet hvorvidt denne skade kunne omfattes af Arbejdsskadesikringslovens § 4, stk. 2, nr. 3, om redning af menneskeliv der ikke er arbejde, men sker i sammenhæng med arbejdet.

Tilskadekomnes arbejdsopgaver bestod i at rådgive og vejlede hjemmehjælpere. Hun blev tilkaldt af nogle af disse hjemmehjælpere da kvinden faldt om uden for arbejdsstedet.

Ankestyrelsen kom i modsætning til Arbejdsskadestyrelsen frem til at kvinden var omfattet af bestemmelsen om redning af menneskeliv.

Tilskadekomnes arbejde bestod som nævnt i at rådgive og vejlede andre hjemmehjælpere, dette arbejde kan ikke anses som værende redning af menneskeliv. Da tilskadekomnes arbejdsopgaver ikke omfattede redning af menneskeliv, ville skaden næppe kunne anses for værende omfattet af den almindelige personkreds.

Kvinden der fik et ildebefindende, var på det tidspunkt lederen kom til i kramper og blåviolet i hovedet, hvor dette må anses for potentielt at kunne være livstruende.

Lederen var derfor i gang med et forsøg på redning af menneskeliv, da hun blev bidt i hånden, hvorfor denne var omfattet af Arbejdsskadesikringslovens § 4, stk. 2, nr. 3.

Tilknytningen til tilskadekomnes arbejde bestod i, at kvinden fik ildebefindendet udenfor tilskadekomnes arbejdsplads, samt tilskadekomne blev tilkaldt af de hjemmehjælpere hun var leder for.

³⁷ Jf. Arbejdsskadesikringslovens § 49, stk. 5 og 6.

De momenter der var tilstede og der blev lagt vægt på i denne afgørelse må derfor have været, at der var en potentielt livstruende situation, der var en tilknytning til den sikrede persons arbejde, samt det ikke var en del af den sikrede persons arbejdsopgaver at redde menneskeliv.

I principafgørelsen U-16-00 kom Ankestyrelsen frem til, at der ikke forelå et forsøg på redning af menneskeliv.

Afgørelsen omhandlede en pædagog der blev slået ned under en bytur med to kammerater. Pædagogen var sammen med sine to kammerater, da de blev stoppet af en person der spurgt efter en cigaret. Nogle andre personer nærmede sig dem og pædagogen genkendte en af dem fra sit opsøgende arbejde blandt misbrugere og kriminelle. Fagforbundet gjorde derfor gældende at hændelsen havde en sammenhæng med pædagogens arbejde.

Pædagogen havde råbt advarende til sine kammerater om at de skulle skynde sig væk. Det var dette der blev gjort gældende som værende et redningsforsøg. Den ene kammerat nåede væk, mens den anden blev slået ned samtidig med pædagogen.

Ankestyrelsen kom frem til at der ikke var en sammenhæng med pædagogens arbejde. Det at pædagogen genkendte nogle af overfaldsmændene fra sit arbejde gav ikke en sådan tilknytning til hans arbejde, at det kunne anses for sket i sammenhæng med arbejdet. Som sagen er fremstillet, var overfaldet ikke forskyldt af pædagogens arbejde, men derimod at overfaldsmændene ikke kunne købe cigaretter af pædagogens kammerat. Der må derfor være tale om et mere tilfældigt overfald, hvorfor der ikke er en sammenhæng med arbejdet. Spørgsmålet var herefter hvorvidt hændelsen var omfattet af bestemmelsen om redning af menneskeliv der ikke har nogen forbindelse til arbejdet.

Ankestyrelsen kom frem til at dette ikke var tilfældet. Der blev i afgørelsen lagt vægt på, at den ene kammerat var nået et stykke væk uden for overfaldsmændenes rækkevidde, og derfor ikke var i livsfare. I forhold til den kammerat der blev slået ned, blev der lagt vægt på, at det fremgik af politirapporten, at pædagogen og kammeraten blev slået ned så godt som samtidig, hvorfor der ikke var et redningsforsøg.

Afgørelsen illustrerer dermed, at der skal være tale om et reelt forsøg på redning af en person der er i en livstruende situation. Samtidig kan det også ses ud fra denne afgørelse, at der kræves en rimelig sammenhæng med en persons arbejde, for at en skade kan anerkendes efter Arbejdsskadesikringslovens § 4, stk. 2, nr. 3.

Forestiller man sig derimod, at situationen havde været den at kammeraten blev slået ned,

hvorefter kammeraten blandende sig for at stoppe det, og først her blev slået ned, ville afgørelsen kunne være faldet anderledes ud. Dog må der så stilles et krav til at volden er af en sådan karakter at den kan opfattes som værende livstruende.

Ankestyrelsens principafgørelse 182-12 fastslår, at der skal være en nær tidsmæssig og geografisk sammenhæng mellem en redningsindsats og at skaden opstår.

Afgørelsen omhandlede en person der hjalp med at dirigere trafikken i forbindelse med et uheld. Hjælpen blev udført for, at ambulancefolk kunne hjælpe en tilskadekomne cyklist. Personen blev tilkaldt af vagtens på hans arbejdsplads efter han var mødt ind på arbejde og blev bedt om at assistere ved trafikuheldet.

Ankestyrelsen lagde vægt på at dirigering af trafikken ikke var en del af tilskadekomnes normale arbejde. Skaden blev anset for sket i sammenhæng med arbejdet, da det var ude foran arbejdspladsen, samt tilskadekomne var mødt og blev tilkaldt af vagten på arbejdspladsen. Dette stemmer overens med afgørelsen U-10-08, hvor den pågældende hændelse ligeledes fandt sted foran arbejdspladsen.

Der var tale om et forholdsvist kort hændelsesforløb fra trafikulykken til tilskadekomne selv kom til skade da en bil forsøgte at passere ulykken og påkørte tilskadekomne.

Politiet var endnu ikke dukket op, hvorfor Ankestyrelsen fandt at tilskadekomne stadig have grund til at opholde sig på ulykkesstedet.

Denne afgørelse viser som både U-10-08 og U-16-00, at der må være tale om en rimelig tilknytning til arbejdet, for at kunne anse redningsforsøget for at være sket i sammenhæng med arbejdet.

Samtidig viser afgørelsen også at der skal være tale om en nødvendig og reel redningsindsats. Ankestyrelsen vurderer dog ikke hvorvidt det havde haft fatale konsekvenser, hvis ikke hjælpen udføres.³⁸

I forhold til tidsmæssig sammenhæng viser afgørelsen, at man er sikret så længe ens tilstedeværelse fortsat er nødvendig. Havde ulykken først indtruffet efter politiet var kommet frem til stedet, og tilskadekomne derfor ikke længere var nødvendig for at dirigere trafikken ville hans tilstedeværelse næppe kunne anses for nødvendig. Havde dette været tilfældet måtte resultatet derfor have været, at ulykken ikke ville være omfattet af bestemmelsen.

Principafgørelsen 10-18 viser at den udførte handling ikke må kunne anses for at være en del af den pågældendes arbejde. Principafgørelsen har indarbejdet to sager. Den ene sag

³⁸ Principafgørelse 182-12, nederst s. 3

omhandler forebyggelsen af store skader. I forbindelse med kantsprøjtning af emner, opstod der røgudvikling på gulvet, tilskadekomne forsøgte at slukke røgudviklingen med en pulverslukker og der skete en eksplosion.

Ankestyrelsen fandt her at det er må være at anse for en naturlig del af ens arbejde at forsøge og slukke for ild hvis det opstår som en følge af, at man udfører sit arbejde. I disse situationer må lovens sigte være, personer der kommer udefra for at forsøge at afværge skaden.

Det bærende punkt her må være, at der er en så nær tilknytning til den pågældendes arbejde, at det må anses for ikke at kunne adskilles fra det, hvorfor skaden er sket som en følge af arbejdet eller de forhold det er foregået under. Skaden var derfor omfattet af den almindelige personkreds og ikke redning af menneskeliv.

Den anden sag i principafgørelsen omhandler en mekaniker der kom ud for en skade, da han forsøgte at løfte en bil af en kollega da denne var kommet i klemme under den.

Ankestyrelsen lagde i denne sag vægt på, at skaden opstod mens mekanikeren var i gang med at udføre det arbejde han var antaget til af sin arbejdsgiver. Ulykken her skete derfor også i sammenhæng med det almindelige arbejde tilskadekomne var i gang med at udføre.

Her er der derfor ligeledes en så nær tilknytning til tilskadekomnes almindelige arbejde, at det ikke anses for at opfylde kravet i Arbejdsskadesikringslovens § 4, stk. 2, nr. 3 om ikke at være arbejde. Også her må det anses for at være naturligt at såfremt ens arbejde medfører en ulykke eller lignende, at man forsøger at afværge dette. Derudover vil en person være omfattet af den almindelige personkreds når den pågældende hændelse ikke kan udskilles fra arbejdet, og derved være sikret for eventuelt opståede skader.

Principafgørelsen 10-18 adskiller sig primært fra U-10-08 og 182-12, ved at den situation der forsøges afværget i U-10-08 ikke er opstået under udførelsen af den tilskadekomnes almindelige arbejde. Situationerne i U-10-08 og 182-12 sker begge uden for selve arbejdspladsen og involverer personer eller steder der ikke er en del af arbejdspladsen.

Samtidig er de tilskadekomne i U-10-08 og 182-12 ikke ved at udføre deres arbejde, men derimod må de gå fra det arbejde de er antaget til at udføre for at udføre en redningsindsats i stedet. Der skal derfor foreligge en sammenhæng med arbejdet, men denne må ikke være en så nær sammenhæng at den ikke reelt kan udskilles fra det arbejde en person er antaget til at udføre.

Disse afgørelser indeholder alle momenter af en tilknytning til de pågældendes arbejde, Arbejdsskadesikringslovens § 4, stk. 2, nr. 4, har derimod sigte på de situationer hvor der

ingen tilknytning er til arbejdet. Dette var også en del af afgørelsen U-16-00 hvor det blev afvist, at der var tale om redning af menneskeliv.

En afgørelse fra Ankestyrelsen der tager stilling til hvorvidt en person var omfattet af denne bestemmelse, omhandler en person der forsøgte at hjælpe en kitesurfer der mistede kontrollen over sin kite (Kitesurferafgørelsen).³⁹ Afgørelsen omhandler en person der var ude og gå en tur med sin hund og ser kitesurferen være i problemer. Kitesurferen bliver trukket op over land, hen over nogle biler og bliver viklet ind i wirene fra sin kite. Tilskadekomne forsøger at hjælpe kitesurferen fri fra wirene. Vinden fik derefter fat i kitesurferen igen, han ramte tilskadekomne der faldt og fik et brud på knæet. Efterfølgende blev tilskadekomne også trukket kitesurferen da han forsøgte at holde ham nede ved jorden mens en anden hentede et redskab til at skære wirene over med. Kitesurferen brækkede sin arm og slog sit højre knæ.

Dette må være at anse som ikke livstruende skader, hvorfor der næppe har været tale om en livstruende situation. En situation kan dog umiddelbart virke farligere end den reelt er, spørgsmålet må derfor være om tilskadekomne kan have haft grundlag for at anse situationen for værende livstruende.

Ankestyrelsen kom i afgørelsen frem til at dette ikke var tilfældet. Dette blev begrundet med, at kitesurferen var kommet på land og derved ikke længere befandt sig ude blandt bølgerne. Dette har medført at der ikke var en fare for at drukne, men derimod fare for at blive forslået eller lignende. Der blev samtidig lagt vægt på at tilskadekomne i et spørgeskema havde oplyst at han ikke havde den opfattelse at kitesurferen var i livsfare på det tidspunkt han kom hen til ham og kan anses for at have begyndt en redningsindsats.

Det må dog antages at der vil kunne være situationer hvor der ikke reelt har været en livsfare, men den der udfører en redningsindsats med rette har kunnet opfatte situationen som livsfarlig. Ankestyrelsens begrundelse må ud fra den konkrete sags omstændigheder heller ikke kunne anses for at afvise at det kan være tilfældet. Tilskadekomne oplyste netop at han ikke anså kitesurferen for værende i livsfare.

Havde situationen været anderledes, så kitesurferen var ved at blæse ud imod havet og dette havde medført at tilskadekomne havde opfattet situationen som livsfarlig, må dette kunne føre til, at en skade kan anerkendes som redning af menneskeliv. Da der er tale om situationer hvor der såfremt der foreligger en livsfare kan man næppe forsvare, at en redningsperson skal kunne overskue hele situationen for at vurdere om der rent objektivt er tale om livsfare.

³⁹ Se Bilag 5

Derfor må det være nok, at en redningsperson, med rette har kunnet opfatte situationen som værende livsfarlig. En højesterets dom fra 1961 støtter også op om dette.

Dommen U.1961.344H omhandlede en mand der forsøgte at stoppe nogle løbske heste og blev dræbt i forsøget på dette. Dommen er afsagt efter bestemmelser i Ulykkesforsikringsloven, men da bestemmelserne i Arbejdsskadesikringsloven stemmer overens med disse bestemmelser må den også gælde sager efter Arbejdsskadesikringsloven. Sagsøgte i sagen gjorde gældende, at der skulle være tale om en bevislig livsfare, og anførte at kun afdøde havde opfattet situationen som farlig og den derfor ikke var bevislig. Højesteret lagde imidlertid på baggrund af vidneforklaringerne til grund, at situationen som opfattet af afdøde medførte livsfare for mindst en af personerne på kajen. Højesteret anså derfor afdødes handling som værende forsøg på redning af menneskeliv.

Kriteriet om at der skal foreligge en livsfarlig situation kan også ses i to afgørelser fra Direktoratet for Ulykkesforsikring der er afgjort efter den tilsvarende bestemmelse i ulykkesforsikringsloven. De pågældende afgørelser omhandlede en far der løb ind i et brændende hus i forsøget på at redde en 5-årig pige der ikke var kommet med ud, begge omkom og der blev tilkendt erstatning til de efterladte. Den anden afgørelse omhandlede en motorcyklist der kom til skade da han væltede ved en undvigemanøvre foretaget for ikke at ramme en lille pige der pludseligt løb ud på vejen foran ham. Motorcyklisten blev anset for at være uden skyld i ulykken, og undvigemanøvren blev anset for et redningsforsøg.⁴⁰

Ud fra ovenstående kan det ses, at de parametre der skal være tilstede, i stedet for antagelsesforhold og at det skal være en følge af arbejdet er, at der skal være tale om en reelt livstruende situation. Såfremt der ikke er tale om en reelt livstruende situation, må det antages at såfremt den person der udfører redningsindsatsen, har god grund til at opfatte situationen som livstruende må dette være nok.

Derudover skal der være tale om et reelt redningsforsøg, samtidig med at den udøvede hjælp skal være nødvendig. Der stilles også krav til en tidsmæssig sammenhæng mellem den farlige situation og hjælpen.

I forhold til sammenhæng med den pågældendes arbejde, må der være tale om et parameter der kræver, at der er en rimelig sammenhæng med arbejdet. Samtidig må denne sammenhæng ikke medføre en så nær tilknytning til den pågældendes arbejde, at det ikke kan adskilles

⁴⁰ Afgørelserne er refereret i: Mikael Kielberg, Arbejdsskadesikringsloven, 6. kommenterede udgave, 2016, Karnov Group, S. 151.

herfra. Dette må bero på en konkret vurdering af den enkelte sag, men det kan ses ud fra praksis at såfremt ulykken opstår som en følge af det arbejde en person er antaget til at udføre vil hændelsen ikke kunne omfattes af Arbejdsskadesikringslovens § 4, stk. 2, nr. 3.

Konklusion:

Formålet med denne analyse var at undersøge hvilke parametre der skal være tilstede for at en person kan være omfattet af Arbejdsskadesikringslovens personkreds.

Det første der må konstateres, er at de forskellige situationer der kan opstå, er vidt forskellige, og de parametre der skal være til stede alt efter hvilken situation der er tale om, kan variere meget. Det må samtidig konstateres at Arbejdsskadesikringslovens personkreds kan omfatte flere situationer end navnet umiddelbart kunne give et indtryk af.

Ud fra lovens navn ville det være nærliggende at blive ledt hen på den tanke, at lovens sigte er de almindelige arbejde og ansættelsesforhold.

Dette er dog ikke tilfældet, da også situationer som håndsrækninger og redning af menneskeliv er omfattet. Såfremt man antager, at retstilstanden tidligere har været som Mikael Kielberg har antaget, hvor det må kræves at arbejdet medfører en forøget risiko for at blive ramt af lyn, for at sådanne skader kan anerkendes som arbejdsskader, er sikringen efter lovens regler nu blevet udvidet. En sådan udvidelse kan muligvis skyldes, at vi mennesker ikke længere finder os i hvad som helst, samt man gerne ser risikoen for skader man kommer ud for overflyttet på for eksempel forsikringsselskaber. Der har muligvis været en udvikling i ret af, at der skal mindre til før man vil anse skader for at være noget samfundet mener tilskadekomne skal kompenseres for end der har været opfattelsen tidligere.

Det kan ud fra det gennemgåede ses, at for at være omfattet af Arbejdsskadesikringslovens almindelige regler gælder to krav. Dette er kravet om antagelsesforhold samt kravet om at en skade skal skyldes arbejdet eller de forhold arbejdet er foregået under. Disse krav fremgår af loven, og spørgsmålet har derfor været hvornår de kan anses for opfyldt.

I forhold til antagelsesforholdet må det lægges til grund, at der blot skal foreligge en aftale mellem to parter hvoraf den ene kan anses for at være arbejdsgiver i forhold til den anden. Selvom der er tale om et meget begrænset anvendelsesområde må stiltiende accept i teorien også kunne føre til etableringen af et antagelsesforhold.

Endvidere vil det hvor der er tale om håndsrækninger være tilstrækkeligt at arbejdsgiver, eller en af arbejdsgiver antaget person opfordrer andre til at hjælpe, eller tager imod en hjælp der gives uden opfordring.

I forhold til, at skaden skal være en følge af arbejdet, må det kræves at der er en vis sammenhæng med vedkommendes arbejde. Denne vil afhænge af den konkrete persons arbejdsopgaver og arbejdssted. Hvor der udføres private handlinger vil man ikke kunne være omfattet da dette ikke kan siges at være en følge af arbejdets forhold.

Hvor der er en tilknytning til arbejdet må anvendelsesområdet anses for at være forholdsvist bredt, det ses for eksempel i den gennemgåede principafgørelse 10-18, hvor det alene er fordi arbejdet er årsag til, at tilskadekomne befandt sig i regnen, var hun omfattet. Det blev her anført af Ankestyrelsen at der ikke er krav om at en skade sker på arbejdsgivers matrikel eller er en følge af selve arbejdet, så længe arbejdet er skyld i man befandt sig det pågældende sted.

Det kan ud fra dette konkluderes, at såfremt en person er på arbejde, og i gang med at udføre sine almindelige arbejdsopgaver, vil dette kriterie som udgangspunkt være opfyldt.

Her kan der muligvis også ses at arbejdsgivers ansvar strækkes længere end det er blevet gjort tidligere. Denne kan begrundes i sikringspligten, samt kravet om at arbejdsgiver har tegnet en forsikring (på nær de få der er undtaget og kan være selvforsikrede), hvorfor udgifterne reelt flyttes over på alle der betaler til forsikringsselskaberne.

I forhold til håndsrekningssituationer vil de parametre der skal være opfyldt i noget omfang afhænge af hvorvidt der er tale om håndsrekninger til private eller i erhverv. For håndsrekninger til folk der er på arbejde, skal der være tale om en reel arbejdsindsats, samt hjælpen skal have været nødvendig og uopsættelig. Såfremt arbejdsgiver har sørget for, at der kan tilkaldes ekstra mandskab eller hjælp må denne anvendes såfremt situationen ikke er så uopsættelig at der ikke kan ventes på den når frem.

Ved håndsrekninger til private er det parameter der bærer hovedvægten, hvorvidt hjælpen har et sådant omfang der er tale om reel arbejde og ikke kan anses for en tjeneste der er normalt inden for familie eller venskabsforhold. Her kan kravet om uopsættelighed dog næppe gøres gældende, eftersom praksis fra Ankestyrelsen hvor der er anerkendt håndsrekning omhandler situationer der ikke kan anses for uopsættelige.

I forhold til bestemmelserne om redning af menneskeliv, er de overordnede parametre der skal være tilstede, at der objektivt konstaterbart foreligger en livsfarlig situation, samt den ydede redningsindsats var nødvendig. Hvor der ikke reelt foreligger en livsfarlig situation, må redning af menneskeliv alligevel kunne anerkendes som arbejdsskader når, den der udfører redningsindsatsen, med rette havde den opfattelse at der var tale om en livsfarlig situation. Dette er også tilfældet i anden lovgivning der har sigte på situationer hvor man forsøger at

redde eller hjælpe andre. For eksempel kræver nødværge efter straffeloven kun, at den person der udfører nødværgehandlingen, har god grund til at tro at der foreligger et uretmæssigt angreb.

Derudover er der krav til at den skade redningspersonen kommer ud for har en nær tidsmæssig og geografisk sammenhæng med den livstruende hændelse hvortil der ydes hjælp. For sager hvor redningen er sket i sammenhæng med arbejdet uden dog at være arbejde, skal den ydede redningsindsats kunne adskilles fra det arbejde personen er antaget til at udføre. Hvor hændelsen der forsøges afværget eller hvor der ydes et redningsforsøg, udspringer af det arbejde tilskadekomne er antaget til at udføre, vil udgangspunktet være at skaden skal anerkendes efter den almindelige personkreds og ikke redning af menneskeliv.

Redningsforsøget skal dog stadig have en sammenhæng med redningspersonens arbejde, for eksempel som i de gennemgåede principafgørelser hvor den livstruende hændelse foregår lige uden for arbejdet og det er klart den ikke har nogen relation til de arbejdsopgaver vedkommende er antaget til at udføre.

Litteraturliste:

Mikael Kielberg, Arbejdsskadesikringsloven, 6. kommenterede udgave, 2016, Karnov Group

Domsliste:

U 1988.24 H

U 1961.344 H

Utrykt Østre Landsrets dom (Bilag 1)

Principafgørelser:

U-12-02

U-7-89

U-13-01

6-09

90-16

244-09

U-16-99

231-09

232-09

16-14

7-18

U-10-08

U-16-00

10-18

182-12

Øvrige afgørelser:

D.f.U. 81568/50

Håndklædekrogssagen (Bilag 2)

Kattekradsesygeafgørelsen (Bilag 3)

Buschaufførafgørelsen (Bilag 4)

Kitesurferafgørelsen (Bilag 5)

Love og bekendtgørelser:

Bekendtgørelse af lov om arbejdsskadesikring, lovbekendtgørelse nr. 216 af 27. februar 2017

Bekendtgørelse nr. 1605, af 9. december 2016 om arbejdsskadesikring under befordring til og fra arbejde.

Forarbejder:

Forslag til lov om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde, af. 14. Januar 1915, Folketingstidende tillæg A, S. 3201

Vedhæftede bilag:

Bilag 1:

Utrykt Østre Landsrets dom

Bilag 2:

Håndklædekrogssagen

Bilag 3:

Kattekradsesygeafgørelsen

Bilag 4:

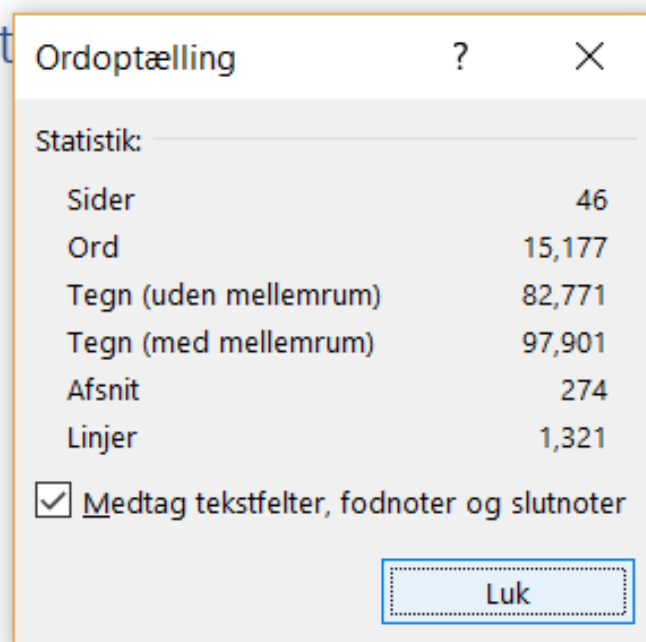
Buschaufførafgørelsen

Bilag 5:

Kitesurferafgørelsen

Dokumentation for antal anslag:

tion for ant

The image shows a dialog box titled 'Ordoptælling' with a question mark icon and a close button (X). The dialog displays a table of statistics for a document. Below the table, there is a checked checkbox labeled 'Medtag tekstfelter, fodnoter og slutnoter'. At the bottom right, there is a button labeled 'Luk'.

Statistik:	
Sider	46
Ord	15,177
Tegn (uden mellemrum)	82,771
Tegn (med mellemrum)	97,901
Afsnit	274
Linjer	1,321

Medtag tekstfelter, fodnoter og slutnoter

Luk